

TRIBUNE

Nieuwsblad van de SP • jaargang 52 • nr. 02 • februari 2016 • € 1,75 • www.sp.nl

**BOMMENREGEN
VLUCHTELINGENSTROOM**

PENSIOENEN: WAAROM U GEKORT WORDT

OEKRAÏNE: EEN BRUG TE VER

Floris Kruidenberg

Arend van Dam

crimefighter

STEUN DE KLEINE-KLASSENSTRIJD

Eén op de elf klassen in het basis-onderwijs bestaat uit 30 of meer leerlingen. Te groot, vindt 83 procent van de Nederlanders. Het is hoog tijd dat er werk wordt gemaakt van kleinere klassen. Zo kunnen alle kinderen de aandacht en ondersteuning krijgen die zij nodig hebben. En wordt de torenhoge werkdruk van leraren verlaagd. Ter ondersteuning van deze kleine-klassestrijd is een landelijke actiewebsite gelanceerd. Met informatie over het initiatiefwetsvoorstel van de SP én de mogelijkheid om je aan te sluiten bij de strijd.

 actie.sp.nl/kleineklassenstrijd

★ ROOD

jong in de SP

BEN JIJ EEN JONGE SP'ER, MAAR GEEN ROOD-LID? SLUIT JE NU GRATIS AAN EN STEUN DE MEEST ACTIEVE POLITIEKE JONGERENORGANISATIE VAN NEDERLAND!

NIET IN MIJN NAAM

De regering heeft besloten om ook Syrië te gaan bombarderen. Nog meer bommen, dat zal alleen maar leiden tot meer oorlog en meer vluchtelingen. Tijd voor een tegengeluid dus! Like de Facebookpagina 'Niet in mijn naam', maak een foto van jezelf met de tekst #NietInMijnNaam en stuur deze naar ons. Vanaf eind februari kan je via onze website rood.sp.nl ook ons nieuwste shirt bestellen, voor maar €8,50.

DE SP ZET ZICH IN VOOR MENSELIJKE WAARDIGHEID, GELIJKWAARDIGHEID EN SOLIDARITEIT

TRIBUNE IS EEN
UITGAVE VAN DE
SOCIALISTISCHE
PARTIJ (SP) EN
VERSCHIJNT
11 MAAL
PER JAAR

Redactie

Diederik Olders (h), Jola van Dijk,
Rob Janssen, Daniël de Jongh

Vormgeving

Robert de Klerk, Gonnie Sluijs

Aan dit nummer werkten mee

Robin Bruinsma, Suzanne van de Kerk
Karen Veldkamp, Cees Wouda

Illustratie cover Floris Kruidenberg

Illustraties

Arend van Dam
Wim Stevenhagen

De Tribune op Internet

www.sp.nl/nieuws/tribune

Abonnement

€ 5,00 per kwartaal (machtiging)
of € 24,00 per jaar (acceptgiro).
Losse nummers € 1,75.
SP-leden ontvangen de
Tribune gratis.

SP algemeen

T (088) 243 55 55
F (033) 462 55 12
sp@sp.nl
www.sp.nl

Abonnementen- en ledenadministratie

Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 40
E administratie@sp.nl

Redactie Tribune

Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 42
F (033) 462 55 12
E tribune@sp.nl

De Tribune in

gesproken vorm
Belangstellenden voor
de Tribune op cd kunnen
contact opnemen
met de SP-administratie.

Incasso contributie

Veel leden van de SP betalen hun contributie via een incassomachtiging. Sinds 1 oktober 2013 incasseert de SP het bedrag van de contributie in de eerste week van elk kwartaal. Daarbij vermelden we, conform wettelijke regels het betreffende lidnummer en het zogeheten incassanten-ID van de SP, te weten **NL86ZZZ403462460000**. Bij vragen over contributie-inning, kunt u contact opnemen met de ledenadministratie van de SP, via (088) 243 55 40 of administratie@sp.nl

Tenzij anders vermeld, is op de inhoud van deze publicatie de Creative Commons Naamsvermelding-Niet Commercieel-GeenAfgeleideWerken 3.0 Nederland licentie van toepassing. <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/nl>

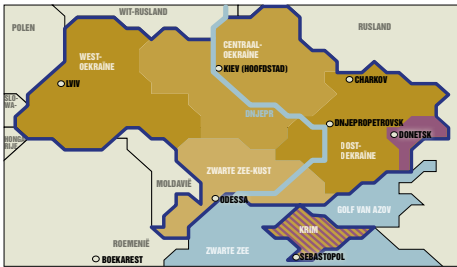
IN DIT NUMMER

Actueel

De bizarre geldberg van de pensioenfondsen

4

Referendum Oekraïne

Wat er allemaal écht op het spel staat

6

Emile Roemer

'De woede van boze burgers is verkeerd gericht'

12

Turkije

Socialisten in een land dat afglijdt richting dictatuur

15

Station Arnhem

Oogstrelend en peperduur, maar vooral 'blij en trots'

20

16 Uitgelicht: Opgefokt drinkwater

24 PostNL: ZZP'ers aan de winnende hand

28 LinksVoor: Jan Mastenbroek eet soms heel decadent

29 David Hollanders leest Supercrash

17, 18, 19, 25, 26, 27 Nieuws 30 Prikbord 31 Puzzel

32 Theo de buurtconciërge

COLUMN

Geen bommen, maar brood voor Syrië

De burgeroorlog in Syrië heeft inmiddels meer dan 260.000 slachtoffers gemaakt. Tien miljoen mensen zijn voor het geweld op de vlucht geslagen.

'We moeten iets doen' is een veel gehoorde reactie op het geweld van IS. Maar laten we de lessen uit vorige oorlogen in het Midden-Oosten niet vergeten. Nóg meer bommen leiden niet tot vrede maar tot nog meer oorlog. En nóg meer vluchtelingen. De Syrische president Assad lijkt de lachende derde te worden. Zijn willekeurige bombardementen op woonwijken hebben al vele tienduizenden slachtoffers gemaakt. VVD en PvdA willen de positie van Assad misschien niet versterken, maar met bombardementen dóen ze dat wel.

Nederlandse bommen zullen weinig veranderen aan de steun die er in Irak en Syrië is voor IS. Je kunt de infrastructuur van een land vernietigen, maar dat verandert het gedachtegoed van mensen niet. Van de ervaringen in Irak en Afghanistan hebben we geleerd: met bommen breng je geen vrede en democratie. Westerse bommen hebben ervoor gezorgd dat het extremisme zich verplaatst, dat het verder wordt aangewakkerd en dat de kans op aanslagen in Europa fors is vergroot.

Wat nu nodig is, is dat we de vredesonderhandelingen tussen het Assad-regime en oppositiepartijen ondersteunen. Een staakt-het-vuren tussen Assad en de oppositie is een eerste stap om gezamenlijk het extremisme van IS te kunnen bestrijden. We moeten nu juist voorkomen dat het conflict verder gevoed wordt met wapens, geld en strijders. Op korte termijn is humanitaire hulp noodzakelijk. Daar kunnen we levens mee redden.

Syriërs schreeuwen niet om bommen maar om brood, medicijnen en dekens.

Emile Roemer
fractievoorzitter
SP

DE BERG VAN 1400 MILJARD

De pensioenfondsen hebben meer geld in kas dan ooit tevoren. Toch zijn eind januari wederom mogelijke pensioenkortingen aangekondigd en blijft indexatie achter. Tegelijkertijd hebben ouderen qua koopkracht en vermogen flink ingeleverd de laatste jaren.

Wat is hier gaande?

NEDERLAND IS ZO PLAT als een dubbeltje, zeggen mensen die het landschap van ons land voor het eerst zien. Ze vergissen zich. Nederland heeft een van de hoogste bergen ter wereld. Die berg heet 'Pensioenfondsen' en is 1400 miljard euro hoog. Vóór de crisis was de hoogte nog 700 miljard euro, maar hij groeit met duizelingwekkende snelheid.

De hoogte van die berg geld staat in schril contrast met het feit dat er sinds jaar en dag pensioenkortingen aangekondigd en doorgevoerd worden en dat aanpassing van de pensioenen aan de loonontwikkeling (indexatie) sterk achterblijft. Niet zo vreemd dat onderzoekers van de Nijmeegse Radboud Universiteit vorig jaar al concludeerden dat de koopkracht van gepensioneerden fors is achtergebleven ('Koopkrachtontwikkeling postactieven' – juni 2015).

Maar eerst die berg met geld. Hoe kon die zo hoog worden? SP-Tweede Kamerlid Paul Ulenbelt heeft een eenvoudig antwoord: 'Omdat de pensioenfondsen zeer hoge rendementen halen. Zes, zeven, zelfs acht procent is geen uitzondering. Naast dat rendement komt er jaarlijks zo'n 33 miljard euro aan premie binnen, terwijl er maar rond 28 miljard aan pensioenen uit gaat. Ter illustratie: met de cijfers van nu zouden de pensioenfondsen de komende vijftig jaar alle pensioenen kunnen uitbetalen, zonder dat er een cent aan premie binnenkomt.' Het antwoord op de tweede vraag (waarom worden de pensioenen dan gekort en niet voldoende geïndexeerd) is bijna net zo simpel: 'Omdat de pensioenfondsen zeer grote buffers moeten aanhouden.'

Verprutst

Wie wil weten hoe dat zit, moet terug in de tijd. Tien jaar geleden zegde het kabinet-Balkenende het systeem waarvoor pensioenfondsen een vaste en veilige rente van 4 procent per jaar standaard was. Vanaf 2006 gold de destijds hogere marktrente en ging min of meer de dagkoers bepalen hoeveel geld pensioenfondsen minimaal in kas moesten hebben. Echter, de financiële crisis in 2008 deed de rente flink kelderen. Waardoor het leek of de pen-

sioenfondsen ineens te weinig geld hadden. Léék, want in werkelijkheid was er er geld zat. Momenteel bedraagt die flexibele rekenrente slechts circa 1,5 procent en op basis van dat schamele percentage wordt de verwachte groei van de vermogens van de pensioenfondsen vastgesteld. En niet op het behaalde rendement van zes, zeven, acht procent. Paul Ulenbelt: 'Met andere woorden: de pensioenfondsen worden gedwongen zich arm te rekenen op basis van de marktrente.'

Daardoor worden heel wat mensen, die hun hele leven gewerkt en betaald hebben, op hun pensioenen gekort. Gevolg van die kortingen is weer dat met name jongeren zich zorgen maken over de vraag of het geld straks op is als zij aan de beurt zijn. Plus dat er steeds meer stemmen opgaan om het eigen pensioen dan maar zelf te gaan beheren, bijvoorbeeld door middel van beleggingen. Veilig? U zegt het maar. Maar ondertussen dreigt wel het draagvlak voor het wellicht beste pensioenstelsel ter wereld af te brokkelen. Terwijl dat helemaal niet nodig is. Paul Ulenbelt vecht al jaren voor terugkeer van een vaste en vooral hogere rekenrente bij de pensioenfondsen. Maar zelfs nu er voor volgend jaar wederom pensioenkortingen dreigen, lijkt verantwoordelijk staatssecretaris Klijnsma onwrikbaar. Ulenbelt: 'Ze verprutst het. Zij is feitelijk degene die de strenge regels oplegt. En zij is degene die kan zeggen dat het anders kan. Zodoende ondermijnt ze in mijn ogen het vertrouwen in ons pensioenstelsel.' Ulenbelt pleit voor een verhoging van de rekenrente voor pensioenfondsen van zo'n twee procent. 'Op die manier kunnen de pensioenfondsen beoordeeld worden op wat ze daadwerkelijk presteren en niet op wat ze opgelegd krijgen.'

Het blijft speculeren over de vraag wie er eigenlijk gebaat is bij een dalend vertrouwen in onze pensioenfondsen. Maar zouden banken en verzekeringsmaatschappijen heel hard protesteren als er gaandeweg een berg geld van 1400 miljard euro vrij zou komen op de financiële markten? ●

tekst Rob Janssen

illustratie ImageZoo/Corbis / Hollandse Hoogte ©

COLUMN

Aan welke kant sta jij?

Rond het jaar 2003 sloten opvallend veel jonge mensen zich aan bij de SP. Ze waren de rechtse revolutie, de groeiende ongelijkheid én de illegale oorlog in Irak volledig beu. Ze waren boos én vastberaden. Ze wilden de wereld veranderen. En ze beantwoordden die ene simpele vraag: *aan welke kant sta jij?*

Ik was één van die duizenden tieners en jonge twintigers die in de SP een onderscheidende stem voor echte sociale verandering vond. Velen van die 2003-'generatie' zijn nog steeds actief. Ze delen de (ze) Tribune uit, gaan de buurten in, bevolken onze gratis lokale Hulpdiensten, voeren actie en zijn volksvertegenwoordiger of voorzitter geworden. Ze hebben geleerd hun woede over maatschappelijk onrecht om te zetten in succesvolle actie.

En dat is harder nodig dan ooit, zo bewijzen de krantenkoppen anno 2016.

"PvdA tóch akkoord met bombarderen Syrië" (Volkskrant)

"Wilders: mannelijke moslimvluchtelingen opsluiten in AZC's" (NOS)

"Het eigen risico in de zorg is sinds 2008 met 156% gestegen" (NU.nl)

"Ongelijkheid in Nederland vergelijkbaar met VS" (Volkskrant)

De VVD heeft het goed voor elkaar. De PvdA is een zekerheidje: vroeg of laat gaan ze om. En Wilders is de ideale bliksemafleider. Die geradicaliseerde VVD'er vindt altijd wel weer een spray om de stank van 25 jaar VVD mee te verhullen.

De PvdA draait. Wilders kraait. En ondertussen worden door Rutte de rijken gepaaid. Van bezuinigen tot zorg, van ongelijkheid tot oorlog. Net als in 2003 is het op heel veel grote thema's *Wij tegen de Rest*. En ik geloof dat wij die strijd kunnen winnen.

Of je nou van de generatie van 1974, 2003 of 2016 bent, sta op en stel mensen om je heen die ene simpele doch cruciale vraag:

'Aan welke kant sta jij?'

Ron Meyer
voorzitter SP

foto Vladimir Shtanko / Hollandse Hoogte©

REFERENDUM 6 APRIL

BRANDPUNT OEKRAÏNE

Op 6 april is het zover: het referendum het over associatieverdrag tussen de EU en Oekraïne. Wat houdt dat verdrag precies in en wat voor land is Oekraïne eigenlijk? Tiny Kox: 'Het verdrag is nu niet in het voordeel van Nederland, de Europese Unie of Oekraïne.'

ALS UIT HET NIETS verschijnen er eind januari 2016 ineens in hoog tempo opmerkelijke berichten. Onder de kop 'Voordelen associatieakkoord Oekraïne voor Nederland' liet de Rijksoverheid een persbericht uitgaan, waaruit zou moeten blijken dat Nederland 5,2 miljard euro in Oekraïne investeert. Maar volgens onderzoek van 925.nl zou bijna de helft van dat bedrag op naam staan van de Oekraïense oligarch Rinat Akhmetov, die een deel van zijn vermogen via een brievenbusfirma in Nederland heeft ondergebracht. Dat hij zodoende belasting in zijn eigen land ontduikt zegt al wat. Dat Nederland dat mogelijk maakt zegt nog meer. Maar dat de Rijksoverheid het geld nu ineens oormerkt als 'investering in Oekraïne', waarvan ons land zou profiteren....?

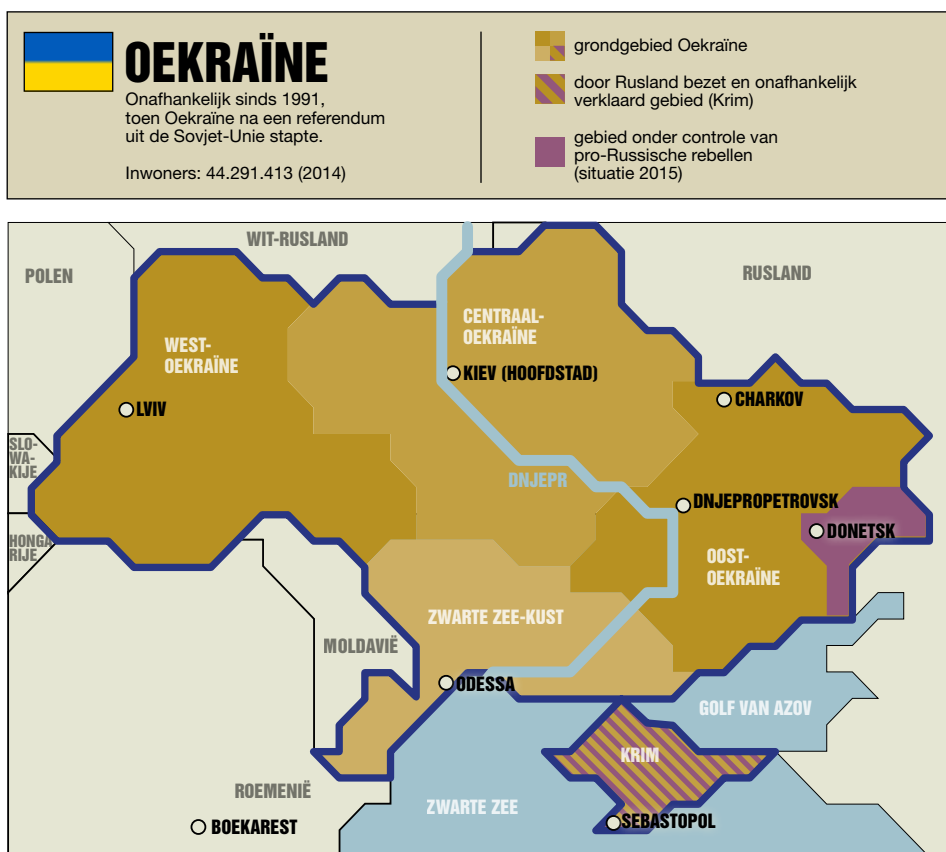
Ongeveer rond dezelfde tijd meldde de Britse krant The Telegraph dat Amerikaanse inlichtingendiensten 'Russische invloed' ontdekt zouden hebben in het Nederlandse nee-kamp omtrent het Oekraïne-referendum. Waaruit die 'invloed' dan bestaat meldde de krant niet. Anonieme 'bronnen' hadden volgens de krant vastgesteld dat door tegenstanders van het verdrag gebruikte argumenten "nogal lijken" op Russische propaganda...

En dan was er nog een bericht dat wél is bevestigd: de omstrede Amerikaans-Hongaarse miljardair en hedgefonds-goeroe George Soros steekt 200.000 euro in de campagne van het ja-kamp.

Het lijkt erop dat er mensen zenuwachtig beginnen te worden. Zenuwachtig over het idee dat Nederland op 6 april wel eens nee zou kunnen zeggen tijdens referendum over het associatieverdrag met Oekraïne.

Oogkleppen

SP-Europarlementariër Dennis de Jong voelt de nervositeit in Brussel en Straatsburg ook: 'Je voelt de spanning. Bijvoorbeeld in de manier waarop men de hoop uitsprekt dat Groot-Britannië in de EU blijft. Maar ook in de zware kritiek die Rutte en Koenders krijgen als het gaat om het Oekraïne-referendum.' Daarmee doelt de SP'er op het feit dat de werving voor een 'ja' door genoemde Nederlandse bewindslieden in EU-kringen weinig overtuigend is overgekomen. Niet voor niets benadrukte een meerderheid van het Europees Parlement eind januari in een resolutie nog eens de zorg over 'de context waarin het Nederlandse Oekraïne-referendum plaatsvindt' en werd tevens de hoop uitgesproken dat 'de Nederlanders het akkoord zullen beoordelen op de voordelen, o.a. voor de EU en voor Nederland'. Dennis

de Jong: 'Een grote meerderheid van sociaal-democraten, christen-democraten, liberalen en Groenen leeft in een droomwereld en met oogkleppen op. Men begrijpt Nederland als mogelijke stoorzender gewoon niet.'

Maar wat is er eigenlijk onbegrijpelijk aan, als een groeiend aantal mensen steeds grotere vraagtekens begint te krijgen bij een volgende, nóg verdergaande en nóg

verdrag behelst ingrijpende intensivering van de betrekkingen tussen de EU, de EU-lidstaten enerzijds en Oekraïne anderzijds. Op het gebied van onder meer politiek, economie, veiligheid en financiën wordt verregaande samenwerking nagestreefd. En dus is de vraag gerechtvaardigd: met wat voor een land hebben we eigenlijk te maken? Op 27 januari publiceerde Transparency International haar jaarlijkse *Corruption*

'Het verdrag zal de stabiliteit en de eenheid niet ten goede komen'

meeromvattende stap van een Europa waarin vertrouwen en draagvlak onder de bevolking juist met de dag lijken te krimpen? Is het heel erg vreemd, dat het voornemen om het Europese project in een nog hogere versnelling te zetten op weerstand stuit bij de burgers die de gevolgen van alle voorgaande stappen dagelijks voelen en om zich heen zien?

Het associatieverdrag tussen de EU en Oekraïne is in wezen namelijk heel wat meer dan alleen een simpele handelsovereenkomst, zoals vaak gesuggereerd wordt. Het

Perception Index (CPI); een lijst waarmee de anticorruptie-organisatie de corruptie in de wereld in kaart brengt. Oekraïne staat op een trieste 130e plaats – tussen Paraguay en Nepal – op een totaal van 167. Dennis de Jong: 'En of dat nog niet erg genoeg is, wijst Transparency International erop dat de Oekraïense regering de hakken in het zand zet als het gaat om het nemen van de broodnodige maatregelen tegen corruptie. En met zo'n land sluit de EU dan een verdrag? Een nee bij het Oekraïne-referendum zie ik dan ook mede als een nee tegen corruptie in

Oekraïne en een nee tegen bedrijven die er zaken willen doen en er geen probleem mee hebben om steekpenningen te betalen.’ Daarnaast woedt in Oekraïne een bloedige burgeroorlog, die het land scherp verdeelt. Feitelijk ligt het associatieverdrag daaraan ten grondslag (zie kader: ‘Nooit een echte eenheid’).

Een derde kenmerk van Oekraïne is de massieve concentratie van de macht. Die is stevig in handen van een groep schatrijke oligarchen, die zowel politiek als economisch aan de touwtjes trekken (zie ook het interview met Andrej Hunko op pagina 10). Met zo’n land in een dergelijke positie moeten nu de banden aangehaald worden? Immers: met het associatieverdrag zullen Oekraïne en de EU zich sterker aan elkaar verbinden. ‘Dat zal de stabiliteit en de eenheid in het land niet ten goede komen’, zegt Harry van Bommel: ‘Oekraïne heeft bovendien nog heel veel huiswerk te doen als het gaat om democratie, de fundamentele rechten van de mens en de rechtsstaat. Een associatieverdrag zou dan niet aan de orde moeten zijn. Door het verdrag zal er nog meer geld naar het door corruptie geplaagde Oekraïne vloeien. Er zijn al miljarden van de EU naar Oekraïne overgemaakt, terwijl de kans aanzienlijk is dat EU-geld verdwijnt in de zakken van corrupte oligarchen.’

Mistig

Een steviger band tussen EU en Oekraïne is één; volwaardig Oekraïens EU-lidmaatschap is twee. En juist over dat laatste is nogal wat onduidelijkheid. Eerdere associatieverdragen waren uitdrukkelijk gericht op toetreding tot de EU, zoals die met de Balkanlanden. Bij andere verdragen – bijvoorbeeld met landen in Noord-Afrika en het

Rutte en Porosjenko: ingrijpende intensivering?

foto Corbis / Hollandse Hoogte©

Midden-Oosten – was dat duidelijk niet het geval. Het associatieverdrag met Oekraïne is een voor velen mistig twijfelgeval. ‘In het associatieverdrag tussen de EU en Oekraïne staat niets over eventueel EU-lidmaatschap’, zegt SP-senator Tiny Kox, tevens lid van de

parlementaire assemblee van de Raad van Europa. ‘Maar in het verdrag staat ook niet dat EU-lidmaatschap van Oekraïne niet aan de orde is. Het verdrag geeft niette- min een richting aan en die wijst naar het EU-lidmaatschap. Weliswaar zeggen Rutte

NOOIT EEN ECHTE EENHEID

Toen Hitler-Duitsland in 1941 de Sovjet-Unie binnenviel, verbaasden de Duitse soldaten zich over de warme ontvangst die zij van veel West-Oekraïners kregen. Die zagen de Duitsers als degenen die hen van Stalins juk kwamen bevrijden. Ze kwamen bedrogen uit. De nazi-terreur bleek minstens even erg als het schrikbewind van Stalin. Maar het aanvankelijke enthousiasme dat in West-Oekraïne voor de Duitsers aan de dag werd gelegd, is niet vergeten. Hoe bizar het ook is; heden ten dage spreekt menig pro-Russische separatist in Oost-Oekraïne van ‘fascisten’ als hij West-Oekraïners bedoelt.

Oekraïne was eeuwenlang geen eenheid en echt stabiel is het land nooit geweest. Het westen was

Pools, het oosten Russisch. Pas na de Tweede Wereldoorlog werd het westen ingelijfd door de Sovjet-Unie en ondergebracht in de deelrepubliek Oekraïne, waartoe het oosten al sinds 1922 behoorde. Op 24 augustus 1991 werd Oekraïne onafhankelijk, toen de Sovjet-Unie uiteenviel. In 2003 zorgde een Oranjerevolutie voor de komst van een pro-westerse nieuwe president Joesjtjenko. Die moest na enige jaren ook weer het veld ruimen.

Indirect ligt het associatieverdrag, waarover al sinds 2008 onderhandeld wordt, ten grondslag aan de huidige burgeroorlog. De Europese Commissie stelde Oekraïne destijds voor de keus: óf de EU óf Rusland. De toenmalige Oekraïense

president Janoekovitsj – zelf overigens een schatrijke oligarch – weigerde echter de betrekkingen met Rusland zomaar te verbreken. Onder druk van de Maidan-protesten in Kiev moest hij in 2014 het veld ruimen. Er kwam een nieuwe regering, maar die werd in grote delen van Oost-Oekraïne niet erkend. De gebieden rond Donetsk en Lugansk zijn verdergegaan als ‘onafhankelijke republieken’, maar worden internationaal niet erkend. Waarna de bloedige en verlamme burgeroorlog een feit was.

Op 17 juli 2014 is MH17 boven Donetsk uit de lucht geschoten. Alle 298 inzittenden, onder wie 193 Nederlanders, komen om het leven. De strijdende partijen geven elkaar de schuld.

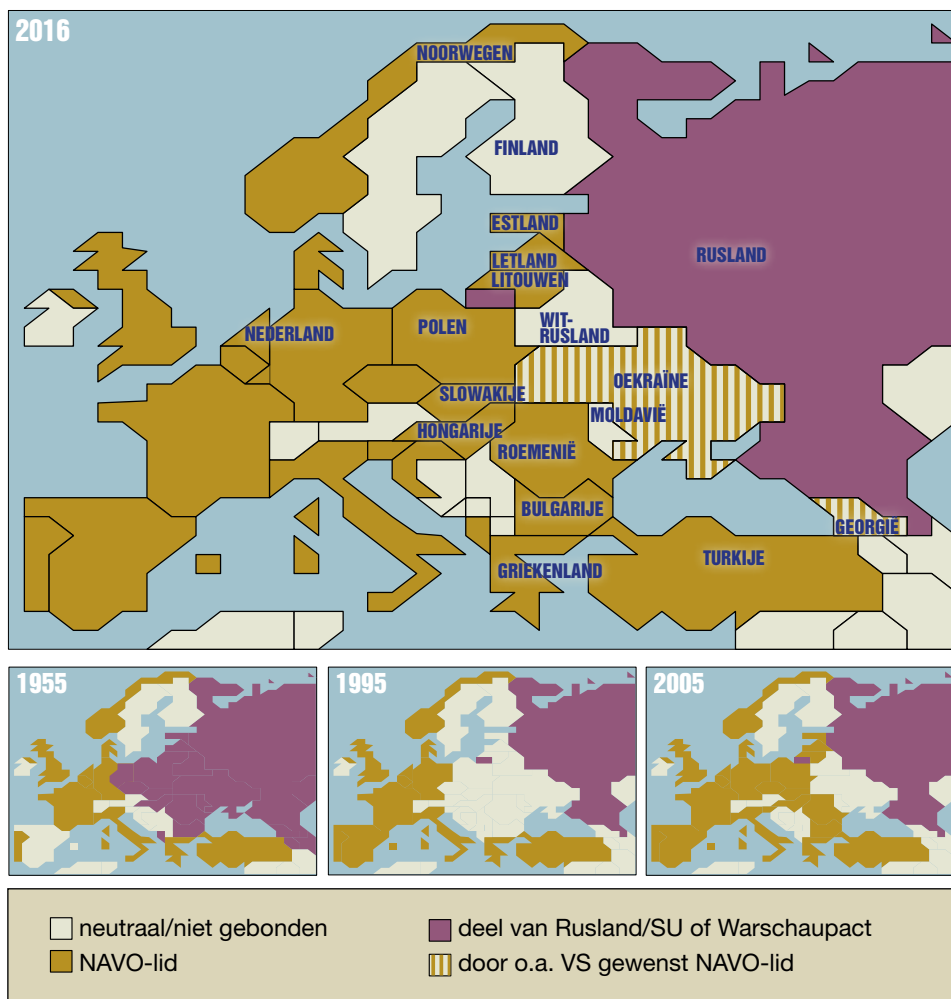
en Koenders van niet, maar in het land zelf denken ze van wel. Ik heb Porosjenko (president van Oekraïne -red.) en Jatsjenkoek (premier) allebei een paar keer gesproken en zij hebben het over “een onomkeerbare stap richting EU-lidmaatschap”. Porosjenko zei zelfs dat hij aan de macht is gekomen omdat hij de mensen EU-lidmaatschap beloofd heeft.’ Conclusie: op de korte termijn treedt het land niet toe tot de EU; op lange termijn heeft het er wel degelijk alle schijn van. En dat laatste maakt de situatie nog explosiever, waarschuwt Andrej Hunko – namens Die Linke Bondsdaglid en net als Tiny Kox lid van de parlementaire assemblee van de Raad van Europa. Hunko: ‘Om te beginnen heeft het associatieverdrag ook een militair deel, zo’n zeventig pagina’s dik. Want vergis je niet: de EU en de NAVO zijn nauw met elkaar verbonden. En wat er in het kader van het associatieverdrag allemaal gebeurt, valt onder wat wij noemen de *Osterweiterung* van de NAVO: de uitbreiding naar het oosten. En Rusland zal alles doen om de NAVO aan zijn eigen grenzen te verhinderen. Dat is de logica van de grootmachten, of je dat nu goed vindt of niet. Rusland heeft er vanuit geopolitieke overwegingen belang bij om het conflict in Oekraïne gaande te houden, zolang de NAVO-uitbreiding in oostelijke richting op de agenda staat en zolang er geen gezamenlijke Europese veiligheidsvisie mét Rusland komt. Ik ben echt geen aanhanger van Rusland, maar gezien de positie van dat land zijn de veiligheidsoverwegingen van Moskou logisch.’

Inderdaad voorziet het associatieverdrag in verregaande samenwerking tussen de lidstaten van de Europese Unie en Oekraïne bij het buitenlands en defensiebeleid. In artikel 7 van het verdrag wordt daarbij als leidraad genoemd het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid (GVDB), min of meer de militaire tak van de EU. Met Oekraïne als NAVO-lidstaat zou het westelijke deel van Rusland van de Baltische Staten tot en met Georgië (waarmee ook een associatieverdrag geldt) in het zuiden geografisch als het ware ingesloten zijn.

Oekraïense werknemers

Het associatieverdrag lijkt zodoende alleen maar meer olie op het vuur van het conflict tussen Oekraïne en Rusland te gooien. Een conflict dat nu al zwaar op Oekraïne drukt en de economie van het land zwaar op de proef stelt. Andrej Hunko: ‘Economisch doet Oekraïne het slechter dan de Baltische landen, Polen en Rusland. De armoede is er enorm. Dat heeft ook te maken met de onderlinge concurrentie door de Oekraïense

DE EUROPESE GRENS VAN RUSLAND: DE NAVO RUKT OP

oligarchen, die de economische ontwikkeling ook niet bepaald helpt.’ Waar voorstanders van het associatieverdrag wijzen op de investeringsmogelijkheden en de kansen voor het westerse bedrijfsleven in Oekraïne, zet Hunko daar grote vraagtekens bij. ‘De voordelen voor de economie als geheel zie ik niet. Het associatieverdrag is een neoliberal verdrag, dat tot nog grotere economische problemen in Oekraïne zal leiden en tevens tot de-industrialisering. Het zal bovendien ook problemen met Rusland veroorzaken, omdat de goederen uit de EU via Oekraïne in Rusland terecht zullen komen. Het is vooral een verdrag dat in het belang van de grote concerns is die de Oekraïense markt kunnen overspoelen, waartegen de Oekraïense economie niet kan concurreren. Men wijst nogal eens op de agrarische potentie van Oekraïne. Maar wie gaan erheen? Wel, onder andere de omstrede Amerikaanse multinational Monsanto. Geloof me, daar profiteren de mensen in Oekraïne niet van.’ En het doorsnee bedrijfsleven van exportkampioen Duitsland ook niet,

stelt de *Ost-Ausschuss der Deutschen Wirtschaft*. Deze organisatie behartigt de Duitse economische belangen in Oost-Europa en voorzitter Eckhart Cordes schreef afgelopen december: ‘Momenteel is te vrezen dat de (...) invoering van het EU-associatieverdrag met Oekraïne de handelsoorlog met Rusland verder op scherp zet. Een nieuwe escalatie moet absoluut verhinderd worden, zodat de huidige onzekerheid van investeerders in de regio niet nog verder toeneemt. Oekraïne heeft zowel de toegang tot de EU als tot Rusland nodig om economisch weer op de been te komen.’

Tiny Kox: ‘Voorstanders hebben het steeds over de vrije handel. Maar Oekraïne is een door-en-door corrupte staat. Willen wij daar echt vrije handel mee gaan bedrijven? Willen wij de Oekraïense corruptie gaan importeren in Nederland? Zijn we onze ervaringen met Bulgarije en Roemenië alweer vergeten? En willen wij producten gaan importeren die tot stand zijn gekomen onder condities die wij in Nederland afwijzen?’ Kox wijst erop

dat in de definities van Brussel bij vrijhandel ook vrij(er) verkeer van personen hoort – en van werknemers in het bijzonder. Het associatieverdrag benoemt expliciet het belang van “werkgelegenheidsmogelijkheden voor Oekraïense werknemers” en maant tevens tot visumvrijheid en “meer mobiliteit van burgers”. Kox: ‘En we hebben nu al zoveel problemen met Schengen. Ook hier weer de

vraag: wat staat ons hier te wachten? Begrijp me goed: ik wijs samenwerking met Oekraïne niet categoriaal af. Maar dan moet het land in democratische en economische zin de zaken eerst op orde hebben. Daarbij kan Europa zeker helpen en dat gebeurt ook, hoe moeizaam dat momenteel ook gaat. Maar op dit moment is het associatieverdrag niet in het voordeel van Nederland, de Europese

Unie of Oekraïne.’ Dennis de Jong haakt aan: ‘Internationale solidariteit houdt niet op bij de Europese grenzen. Dat is wat ons onderscheidt van bijvoorbeeld de PVV, die ook tegen het associatieverdrag is. Wat in mijn ogen nodig is, is een uitgekristalliseerd plan dat Oekraïne economisch en politiek gezien op de been helpt, zodat het als een levensvatbare en hoopgevende draaischijf

OEKRAÏENSE AVONTUREN

Het Duitse Bondsdaglid Andrej Hunko is een van de weinige westerse politici die naar het Donetsbekken is geweest, het door pro-Russische separatisten gecontroleerde deel van Oekraïne. Hoewel het om een humanitaire missie ging, werd hij beschoten, belasterd en bedreigd.

BIJ IEMAND DIE Andrej Hunko heet, rijst gemakkelijk het vermoeden dat hij Oost-Europese wortels zou kunnen hebben. Dat vermoeden klopt. De familie van zijn vader stamt uit Oekraïne; zijn grootvader was zelfs een bekende Oekraïense nationalist. Zoals veel Duitsers verdiepte Andrej Hunko (52) zich in het verleden van zijn familie. Toch duurde het lang voordat Hunko, sinds 2009 namens Die Linke lid van het Duitse parlement, de Bondsdag, naar Oekraïne reisde. ‘Pas in 2012 was ik voor de eerste keer in Oekraïne, als waarnemer van de parlementaire assemblee van de Raad van Europa bij de parlementsverkiezingen. Al snel ontdekte ik dat in Oekraïne sprake is van een onvoorstelbare oligarchisering. Er is geen enkel Europees land – zelfs Rusland niet – waar de invloed van oligarchen zo ingrijpend en direct is als in Oekraïne. In 2012 was het zo dat van de 450 afgevaardigden in de Rada (het Oekraïense parlement –red.) er meer dan 300 dollarmiljonairs waren. De parlementsvoorzitter vertelde me toen dat er meer dan 80 politieke partijen in Oekraïne zijn. Allemaal zijn ze geregistreerd en hebben ze medewerkers en...: je kunt ze vanaf zo'n 500.000 dollar kopen! Dus als een oligarch een politieke partij wil, dan kan hij er eentje kopen. Het verschil met Rusland is dat Poetin de oligarchen de politieke macht heeft ontnomen. In Oekraïne reikt hun invloed dus veel verder dan in Rusland.’

Hunko ontdekte nog meer, tijdens die waarnemersmissie. ‘In 2012 was ongeveer

de helft van de Oekraïeners georiënteerd op Rusland; de andere helft op de EU. In veel westerse media is het beeld neergezet dat een overgrote meerderheid naar de EU kijkt. Dat klopt gewoon niet. En let wel: de parlementsverkiezingen van 2012 waren de laatste algehele Oekraïense verkiezingen. Alle latere verkiezingen en peilingen waren zonder de Krim, zonder de twee miljoen mensen die naar Rusland zijn gevlucht én zonder de mensen in de door de separatisten gecontroleerde gebieden. Het Oekraïense parlement vertegenwoordigt vijf tot zeven miljoen mensen niet. En juist die groep is voor goede samenwerking met Rusland. Dus níét – en dat is belangrijk om te weten – voor annexatie door Rusland.’

Machinegeweer

Met zijn collega-Bondsdaglid Wolfgang Gehrcke bezocht Hunko in november 2014 aan de Russische kant vluchtelingenkampen. ‘Hier hoor je daar niemand over: anderhalf tot twee miljoen mensen zijn uit Oost-Oekraïne naar Rusland gevlucht. Dat zijn er meer dan afgelopen jaar naar Duitsland zijn gekomen! In een van die kampen zei men ons: “Jullie willen helpen? In Gorkowka is een kinderziekenhuis dat dringend hulp nodig heeft.” Toen hebben Wolfgang en ik een hulpactie opgezet. We dachten dat we vijf-, misschien tienduizend euro konden ophalen.’ Het liep anders. ‘We voerden geen grote campagne, behalve dat we kenbaar maakten dat we persoonlijk naar dat kinderzieken-

huis zouden rijden om de medicijnen af te geven. Nou, er kwam 150.000 euro aan giften binnen! Van wie? Negentig procent van de gevers ken ik niet eens. Een mij onbekende Duitse ondernemer gaf 18.000 euro. Puur op basis van vertrouwen.’

Maar van even het door separatisten gecontroleerde gebied binnen rijden en de hulpgoederen afleveren was geen sprake. Er was immers oorlog. Maar ze namen de gok.

Terwijl de onderhandelingen over een wapenstilstand nog liepen, leidden Hunko en Gehrcke een klein konvooi van vrachtwagens en begeleidende auto's richting de zogenaamde ‘separatistengrens’. Hunko: ‘Daar werden we door de politie van de separatisten opgehaald en mochten we verder. Toen we in Donetsk waren aangekomen, werden we gebeld door Alexander Zachartsjenko, de leider van de separatisten. Hij wilde met ons praten.’ Dus werd er een afspraak gemaakt. ‘We hebben ongeveer twintig minuten ge-

tussen de EU en Rusland kan gaan fungeren. Oké, dat zal heel veel diplomatie vereisen, maar ik vind het de moeite waard. Hetzelfde geldt voor hervormingen op het gebied van de rechtsstaat en de bestrijding van corruptie. Ik ben ervan overtuigd dat we Oekraïne op veel manieren kunnen helpen. Maar eerst is het zaak dat het land de tijd krijgt om tot rust te komen. Het is dus een heel slechte

zaak dat het ja-kamp alleen maar bezig is om de spanningen te verhogen. Dat helpt Oekraïne en haar 45 miljoen inwoners alleen maar van de regen in de drup.'

Het associatieverdrag brengt grote onzekerheden, enorme risico's en ouderwetse oorlogsdreiging met zich mee. Wordt het politieke en economische ontwikkeling

of moordende concurrentie? Duurzame samenwerking of bikkelharde confrontatie? Het is aan u op 6 april. ●

Lees ook de *Spanning van januari*, voor opinies, achtergronden en interviews over Oekraïne en het associatieverdrag: sp.nl/ZZX

tekst Rob Janssen

Links: Andrej Hunko (links) en Wolfgang Gehrcke (rechts) met hulpgoederen in Gorlovka.

Boven: Vliegveld Donetsk in puin. Onder: Een pasgeboren baby in het kinderziekenhuis.

praat. Ik begon met te zeggen: "Wij spreken je noch aan als terrorist, noch als president (van de zogenaamde Volksrepubliek Donetsk –red.); wij stellen ons neutraal op." Dat vond hij niet zo leuk. Wat wij weer niet zo leuk vonden was dat hij tijdens het gesprek een machinegeweer naast zich had staan. Kiepte dat ding nog een keer om ook! Maar goed, na een tijdje vroeg Zachartsjenko ons of hij het vliegveld van Donetsk mocht laten zien. Even later kwam er een grote jeep aanrijden. Hij stapte zelf achter het stuur, raam open, sigaret in zijn mond.' De rit voert door totaal verwoeste woonwijken, onder andere die waar Zachartsjenko zelf gewoond had. De helft van de huizen is niet meer dan een puinhoop, de mensen zijn weg. Hetzelfde geldt voor het vliegveld, nota bene speciaal gebouwd voor het EK voetbal 2012. Het is volledig aan puin geschoten, een trieste betonnen ruïne. Dan slaat een eindje verderop een zware granaat in. 'Volgens Zachartsjenko waren we via GPS gelokaliseerd en vanaf ongeveer vijf kilometer afstand beschoten.

In zigzag-koers reden we vervolgens terug naar de stad. Toen kregen we weer een telefoontje. De hulpgoederen waren aangekomen in het ziekenhuis.'

Bang

Terug in Berlijn hield het tweetal een persconferentie. Hunko: 'Alle media waren aanwezig, maar aanvankelijk berichtte niemand over onze humanitaire missie. Een paar dagen later verscheen er echter een foto op de website van de zogenaamde Volksrepubliek Donetsk. Bijschrift: "De eerste Europese politici in gesprek met Alexander Zachartsjenko." Toen was het ineens een schandaal en schreven de Duitse media ineens wel over ons. In de trant van: "Die Linke ontmoet terroristen."

Daar bleef het niet bij. Allereerst kwam Hunko op de zwarte lijst terecht van personen die Oekraïne niet in mogen. Zodat hij afgelopen oktober niet als waarnemer bij de Oekraïense lokale verkiezingen aanwezig

kon zijn. Dankzij de inzet van SP'er Tiny Kox, vanuit de parlementaire assemblee van de Raad van Europa, werd door dat reisverbod een streep gezet. Maar vervolgens meldden de Oekraïense autoriteiten Hunko dat er aanwijzingen waren voor een aanslag op zijn persoon door 'pro-Russische krachten'. Hoe bizar en ongeloofwaardig hij die melding ook vond, Hunko hield het voor gezien en zegde zijn deelname af. 'Ik was bang geworden. En niet alleen dat. Het shockeerde me ook. Ik bedoel, ikzelf hoéf immers niet naar Oekraïne; ik kan ook elders politiek bedrijven. Maar je kunt je voorstellen hoe het oppositionele krachten in Oekraïne nu vergaat, die niet de bescherming hebben die ik heb. Of ik nu solidair met de separatisten ben? Nee. In al de interviews die ik over dit onderwerp heb gegeven zul je nooit een citaat van me vinden waarin ik zeg dat ik hen erken of dat zij zouden staan voor iets wat politiek hoopgevend zou zijn. Wat ik wel zeg is dat je erheen moet gaan om te praten. Waar je aan moet werken is toenadering, ontspanning en bereidheid tot compromis. En voorkomen dat er daar een zwart gat ontstaat waar niemand meer in kan. We moeten als politici toch de mogelijkheid hebben om in beeld te krijgen wat daar allemaal speelt.'

Afgelopen november was Hunko opnieuw in Gorlovka, ditmaal voor de tweede levering van de hulpgoederen. 'Ik zag oude mensen die in kelders ondergebracht waren. Kelders zonder verwarming. De situatie in het gebied was nog slechter dan voorheen.' ●

tekst Rob Janssen
foto's archief Andrej Hunko©

EMILE ROEMER OVER VLUCHTELINGEN

‘HET KABINET BREEKT VOORZIENINGEN AF, NIET OORLOGSSLACHTOFFERS’

Voorkom het ontstáán van vluchtelingenstromen én zorg voor fatsoenlijke opvang, in de regio en hier, zegt SP-leider Emile Roemer. Vijftig miljard euro aan bezuinigingen door Rutte I en II heeft de woede onder mensen gevoed: ‘En díé woede is terecht.’

› Wat is de analyse van de SP in het vluchtelingendebat?

‘Onze analyse begint bij het onderzoeken van de oorzaak. Door de oorlog in Syrië zijn miljoenen mensen op drift. Als je minder vluchtelingen wil dan moet je dus geen bommen gooien, maar de oorlog beëindigen. Tot het zover is vinden wij dat opvang zoveel mogelijk in de regio moet gebeuren. Maar wel humaan. Daar moet de internationale gemeenschap meer geld voor vrij maken zodat er onderwijs, medische voorzieningen en perspectief komen. Ook moeten landen als Saoedi-Arabië aangezet worden meer te doen. Natuurlijk kijken we zelf ook niet weg. Een deel van de oorlogsslachtoffers komt naar Nederland. Dan

moet je voor goede, kleinschalige opvang zorgen. Altijd in goede samenspraak met de lokale bevolking. Wij staan voor menselijke opvang, maar niet zonder het internationale perspectief te benoemen.’

› Ook onder SP-stemmers zijn er mensen die willen dat IS gebombardeerd wordt. ‘Misschien. Maar ik moet meteen denken aan de inval in Irak bijna vijftien jaar geleden. Ook toen was er onder SP-stemmers gepeild dat velen niet tegen bommen op Irak waren. Toen was de SP-analyse: meer oorlog veroorzaakt meer destabilisatie. We zien nu inderdaad de gevolgen: IS is onder meer ontstaan als gevolg van de gedachte van het Westen om met bommen het Midden-

Oosten tot democratie te brengen. Daarom was ik blij met die advertentie van Amnesty International een tijd geleden met de boodschap: Europese leiders, u zou zich geen zorgen moeten maken om de peilingen, maar om de geschiedenisboeken.’

› Wat is het internationale perspectief?

‘Geweld roept altijd een tegenreactie op. De PvdA is net gedraaid als een blad aan een boom: zij steunen nu ook meer bommen op Syrië. Meer bommen, meer oorlog, meer vluchtelingen. Maar ook meer mensen die zich aangetrokken voelen tot radicale groepen die teren op haat tegen het Westen. Voor iedere bom die je gooit op Syrië staan tien nieuwe strijders voor de terreurbewe-

ging op, klaar om te vechten in Syrië óf in Europa. De traditionele partijen leren niet van de gemaakte fouten. Zo blijft het dweilen met de kraan open, dan blijven vluchtelingenstromen komen – en zelfs toenemen.’

› **Wat zijn die gemaakte fouten?**

‘Vijftien jaar agressieve interventiepolitiek in het Midden-Oosten heeft de stabiliteit in de regio niet bevorderd. Van Afghanistan en delen van Pakistan tot Irak, Syrië en Libië; het is nog steeds een puinhoop. Sterker nog, het heeft de radicalisering van bepaalde groepen alleen maar aangewakkerd. In Syrië voeren talloze landen en organisaties hun eigen oorlog. Het is ondenkbaar dat je daar met nog meer geweld het probleem gaat oplossen. Zonder breed gedragen politieke oplossing bereik je met geweld helemaal niets, dát is de les van de invallen in Irak en Afghanistan.’

› **De sfeer wordt ook bepaald door bijvoorbeeld wat er op oudjaar in Keulen is gebeurd.**

‘Zeker. Ik heb mijn afschuw daarover uitgesproken. Je blijft met je tengels van een ander af en mensen die dat niet doen die moet je gewoon oppakken. Tegelijk moeten we het hoofd koel houden. Wie zich misdraagt pak je aan, maar niet een hele

bevolkingsgroep. Maar Wilders wil alle mannelijke vluchtelingen achter slot en grendel zetten. Dat zijn dictatoriale oplossingen voor een probleem met een kleine groep. We stoppen toch ook niet de hele PVV-fractie in de gevangenis als één van hun Kamerleden weer eens over de schreef gaat? De SP zal zich keihard blijven verzetten tegen zulk rechts-extreem gedachtegoed.’

› **Noemde je Wilders daarom op de Partijraad een ‘geradicaliseerde VVD’er’?**

‘Wilders heeft jarenlang voor de VVD in de Tweede Kamer gezeten. Hij is nog steeds een echte neoliberal. Als je het stemgedrag bekijkt, dan zie je dat van alle partijen de PVV het vaakst met de VVD meestemt. Op alle grote thema’s heeft hij tijdens het kabinet-Rutte I ingestemd met afbraakpolitiek. De PVV wilde zelfs nóg meer sociale woningen verkopen; nog meer dan de VVD. Hij heeft ingestemd met marktwerking in de zorg. Hij heeft ingestemd met bezuinigingen op de sociale werkplaats, waardoor heel veel mensen hun werk kwijt zijn, en met het verhogen van de aow-leeftijd. Hij heeft ingestemd met het verlagen van het sociaal minimum. Hij heeft geholpen met het vergroten van de kloof tussen rijk en arm. Alle voorstellen die de SP doet voor een eerlijker belastingstelsel, zoals

een miljonairsbelasting, of dat grootvermogen en multinationals nou eens eerlijker belasting gaan betalen – daar stemt de PVV structureel tegen. Daarmee zit Wilders dus op de rechtervleugel van de VVD, met een sausje van haat eroverheen. Het is dus een geradicaliseerde VVD’er.’

› **Toch weet hij alle boosheid in goede peilingen om te zetten.**

‘Dat valt nog maar te bezien. Wilders legde de schuld van alle problemen eerst bij de Grieken, vervolgens bij de moslims en nu bij de vluchtelingen. Maar er is geen enkele Griek geweest die hier de sociale huurhuizen verkocht heeft. Er is geen enkele moslim geweest die de aow-leeftijd heeft verhoogd. Er is geen enkele vluchteling die marktwerking in de zorg heeft ingevoerd. Wilders zet de slachtoffers van zijn eigen bezuinigingsbeleid op tegen andere slachtoffers, zodat hij zelf buiten beeld blijft. Hij probeert mensen vreemdelingenhaat aan te praten in reactie op afbraakpolitiek waar hij zelf verantwoordelijk voor is.’

› **Er wordt veel aan bangmakerij gedaan. PvdA’er en Eurocommissaris Timmermans kwam met overdreven cijfers. Wat vind je daarvan?**

‘Ik hoor veel onzin voorbijkomen. Het is

te veel dagelijkse praktijk geworden dat mensen over één kam worden geschoren. Ik vind dat de SP de verbindende factor moet zijn. Timmermans noemde cijfers waaruit zou blijken dat slechts een minderheid van de mensen die nu binnenkomen ook echt vlucht voor oorlog. Al snel kwamen er cijfers van de Verenigde Naties die het tegendeel bewezen. Ook de Nederlandse cijfers stroken niet met het verhaal van Timmermans. Ik vind dat je daar voorzichtig mee moet zijn. Timmermans' cijfers zijn – laat ik ook

foto Bas de Meijer

Maar die komt niet met een vluchtelingenboot. Er is niks mis mee dat rijke Syriërs meebetalen aan hun opvang, maar dat is toch echt wat anders dan mensen hun sieraaden van de nek trekken. Dat lost geen enkel probleem op, maar raakt wel de waardigheid van mensen. Ik ga niet over wat sociaaldemocraten zeggen. Maar laat mensen met een links hart volgende keer goed nadenken wat ze in het stemhokje gaan doen.'

› **SP'ers in Bernheze werden bedreigd omdat ze bij een supermarkt een enquête wilden houden over vluchtelingen. Hoe gaat de partij daarmee om?**

'Ik heb alle steun aangeboden aan die afdeling. Ik was graag naar Bernheze gegaan. Ze weten dat ze van harte ondersteund worden door iedereen in de partij. Op de partijraad boden ook meerdere SP'ers aan om er meteen naartoe te gaan om te helpen. Maar het is een lokale afweging wat uiteindelijk wijs is. Het gaat immers om vrijwilligers die die enquêtes afnemen. Ik vond de reacties van de afdeling goed: ze accepteren dreiging en geweld niet. Ze gaan nog steeds de mensen bevragen over dit onderwerp. Ze laten zich niet uit het veld slaan. Ze gaan gewoon deur aan deur, en via de website.'

› **Is het gesprek nog wel mogelijk als alleen al vragen stellen tot bedreigingen leidt?**

'Maar natuurlijk! Het is aan ons om het

half jaar moest wachten? Jullie stonden vooraan in de rij om de ABN Amro miljarden te geven, maar mijn eigen kind is de zwemles afgepakt. Waar waren jullie toen? Dát is de woede van mensen. Daarover zijn ze terecht boos – en die boosheid deel ik. Het is onze taak om met deze mensen samen op te trekken. Niet tegen vluchtelingen, maar tegen partijen die de afgelopen jaren zoveel sociale voorzieningen hebben afgebroken.'

› **Wat stel je voor?**

'Allereerst: stoppen met denken dat we met nog meer bommen en granaten de vluchtelingenstroom kunnen stoppen, of de regio kunnen stabiliseren, of radicalisering kunnen aanpakken. *Forget it*. Het is precies andersom. Datzelfde geldt voor grote delen van Afrika. Maak werk van eerlijke handel, zodat die landen een economie kunnen opbouwen, gestoeld op duurzaamheid en niet op uitbuiting door westerse multinationals. Tot die tijd blijft het zo dat mensen daar zeggen: ik ga. Je creëert een situatie waar extremisten het wantrouwen in het Westen kunnen uitbuiten. Ten derde: opvang in de regio is goed, op het moment dat die humaan is. Veel partijgenoten zijn op diverse plekken gaan kijken en het is niet humaan. En dan moet je niet gek opkijken als mensen denken: ik ga hier niet tot sint-juttemis wachten, met mijn kleine kinderen in een modderpoel in een tentje zonder medicijnen, zonder onderwijs. Zorg dus voor humanitaire hulp daar. Daarom zeggen wij ook: geen bommen maar brood voor Syrië.'

› **En in Nederland?**

'In Nederland moeten mensen het gevoel krijgen dat hun problemen ook serieus worden genomen. Het gros van de mensen heeft helemaal geen bezwaar tegen opvang – integendeel: de meeste mensen willen mensen die op de vlucht zijn helpen. Maar overval ze niet, kies voor kleinschaligheid en kies ervoor dat mensen zo snel mogelijk integreren. En maak vluchtelingen duidelijk dat ze nu recht op opvang hebben, maar ook recht op terugkeer als de oorlog voorbij is. Velen willen dat ook. Syrië ligt in puin, ze hebben straks de mensen hard nodig om de boel weer op te bouwen. Tegelijk zullen wij Nederlanders duidelijk maken dat de pijlen op het afbraakbeleid van Rutte moeten worden gericht en niet op de slachtoffers van oorlog.'

tekst Diederik Olders
foto Suzanne van de Kerk

'Wilders is een geradicaliseerde VVD'er'

voorzichtig zijn – dubieus. Hij roept heel gemakkelijk dingen die niet lijken te kloppen. Dat is om meerdere redenen heel vervelend. En het voedt rechts sentiment.'

› **Wat vind je ervan dat de PvdA hier nu ook aan meedoet?**

'Ik zeg: zorg ervoor dat je de taal van de PVV niet overneemt. "Willen we de verzorgingsstaat overeind houden, dan moet de vluchtelingenstroom ingedamd" – dat is de taal van extreemrechts. Zij tegenover wij. Ik stel vast dat een handjevol PvdA'ers in de regering de afgelopen jaren sociale voorzieningen heeft afgebroken.

Het gaat van kwaad tot erger. In Denemarken steunen de sociaaldemocraten het beleid dat vluchtelingen hun bezittingen worden afgepakt. Mensen roepen: "Als er een miljonair met een vluchtelingenboot aankomt, mag die toch wel meebetalen."

gesprek met iedereen aan te blijven gaan. Mensen hebben terecht zorgen. Als jouw dorp met 150 inwoners zonder overleg te horen krijgt dat er morgen 700 vluchtelingen worden geplaatst dan sta je ook op je achterste benen. Ik hoor ook de verhalen van mensen die boos zijn dat vluchtelingen gratis mogen zwemmen terwijl de gemeente het schoolzwemmen heeft afgeschaft. Op zo'n gemeente kan ik ook heel kwaad worden. Als je zwemmen zo belangrijk vindt, dan zorg je dat het voor iedereen beschikbaar is.

Ik merk dat veel mensen zeker bereid zijn om slachtoffers van oorlog op te vangen. Maar ze vragen zich wel af: waar was politiek Den Haag, waar waren de PvdA, de VVD, GroenLinks en de PVV toen ik zeven jaar moest wachten op een woning? Of toen ik in de schuldhulpverlening moest en een

Sadiye Orak: 'Mijn vader is op straat in zijn rug geschoten.'

'VERGEET MENSENRECHTEN IN TURKIJE NIET'

Hans van Heijningen, algemeen secretaris van de SP, bezocht in januari het congres van de Turks-Koerdische socialistische partij HDP. Een partij die onder grote druk staat, in een land dat afglijdt richting dictatuur.

DE FESTIVALACHTIGE en feestelijke opzet van het congres in de Turkse hoofdstad Ankara staat in schril contrast met de dagelijkse politieke realiteit van de HDP. Het afgelopen jaar schreef de partij geschiedenis door bij twee verkiezingen boven de kritische 10 procent van de stemmen uit te komen en zo te voorkomen dat president Erdogan via een absolute meerderheid de parlementaire democratie aan banden kon leggen.

Levenslang

De persvrijheid staat zwaar onder druk in Turkije. Zo werden Can Dündar, de hoofdredacteur van het Turkse dagblad Cumhuriyet, en de Ankara-correspondent van die krant, Erdem Gül, op 26 november gearresteerd; hen hangt levenslange gevangenisstraf boven het hoofd. Zij publiceerden een video en foto's van de vrachtwagens van de Turkse inlichtingendienst (MİT) die in januari vorig jaar werden gestopt en doorzocht in Adana, in het zuiden van Turkije. Op de beelden zijn wapens en munitie te zien die, volgens de vrachtwagenchauffeurs en officieren van justitie die opdracht gaven

voor de doorzoeking, zijn vervoerd naar IS en soortgelijke terreurgroepen die actief zijn in Syrië.

'In zijn rug geschoten'

Van Heijningen spreekt tijdens het congres met Sadiye Orak. Haar vader is op 15 december vermoord. Orak: 'Wij wonen in Mardin, in het zuidoosten van Turkije, waar sinds augustus vorig jaar vijf keer de noodtoestand uitgeroepen is. Dat betekent dat je overdag én 's nachts niet op straat mag komen. Omdat we geen eten en drinken meer hadden, is mijn vader de straat opgegaan. Het leger en speciale troepen zijn in Mardin losgegaan, terwijl er geen PKK-strijders aanwezig waren. De reden is dat HDP het bestuur overnam, nadat die partij bij de verkiezingen meer dan 60 procent van de stemmen gekregen had. Later hoorden we dat mijn vader in zijn rug geschoten is en vier uur op straat gelegen heeft omdat niemand hulp durfde te bieden. Het lichaam van mijn vader kregen we pas na twee dagen terug zodat we hem bij ons in Mardin konden begraven.' Orak heeft er geen probleem

mee dat ze met naam en foto in de Tribune komt: 'Iedereen weet dat het zo gegaan is.' Haar toekomst is onzeker: 'We hopen allemaal dat mijn broer wat bereikt in het leven omdat hij zo goed kan leren. Ik zou wel naar school willen maar het geld daarvoor is natuurlijk wel een probleem.'

'Het gaat de verkeerde kant op'

Mensenrechtenvoorman Öztürk Türkdoğan is sinds acht jaar voorzitter van de IHD, de bekendste mensenrechtenorganisatie in Turkije. Sinds 2013 maakt hij deel uit van de door de regering opgezette Nationale Verzoeningscommissie. Türkdoğan: 'De IHD publiceert jaarlijks een mensenrechtenrapport over de voortgang die Turkije boekt in het kader van het perspectief op EU-toetreding. Maar feitelijk gaan de ontwikkelingen de verkeerde kant op. Ook in de officiële contacten met ambassades neemt de IHD dit ferme standpunt in.' Türkdoğan hekelt Turkijes Syriëbeleid: 'Dat beleid is anti-Koerdisch en anti-sjiitisch. Zo zijn alle westerse inlichtingendiensten bijvoorbeeld op de hoogte van het feit dat er in Gaziantep een terroristenopleidingskamp is waar IS, Al Quaida en andere terroristische groepen getraind worden.' Maar Turkije bestrijdt liever de Koerden. Het anti-Koerdische beleid heeft grote gevolgen, voor onder anderen HDP-politici. Türkdoğan: 'De regering heeft 35 verkozen HDP-burgemeesters uit hun ambt gezet, en er 18 gevangenen genomen. In Zuidoost-Turkije worden wijken en hele steden door politie, leger en speciale troepen van de buitenwereld afgesloten, waarbij de mensenrechten op grote schaal geschonden worden. Er zitten 28 intellectuelen vast die de regering in een keurige brief opgeroepen hebben om het geweld te staken en het conflict via onderhandelingen tot een goed einde te brengen. Begrijp me goed, de IHD is niet blind voor daden van terrorisme van de andere kant. De bomaanslag van de PKK op een politiebureau in Diyarbakir kort geleden is klip en klaar veroordeeld door onze organisatie.' Türkdoğan pleit ervoor dat de EU en anderen niet, alleen maar omdat ze Turkije nodig hebben bij de opvang van vluchtelingen, op hun handen gaan zitten als het gaat om mensenrechten in Turkije. Eisen stellen op het gebied van mensenrechten is ook in het belang van vrede in Syrië en het stoppen van IS. Als Europa de boel op zijn beloop laat in Zuidoost-Turkije, kan het zomaar zijn dat honderduizenden Koerden zich de komende tijd gedwongen zien jullie kant op te vluchten. ●

tekst Diederik Olders • foto Hans van Heijningen

HORMOONBOMMETJES

Het lijkt wel sciencefiction, maar het gebeurt echt: een hormoonpreparaat in een koeienoor implanteren, waardoor het dier tientallen eicellen tegelijk produceert in plaats van één. Via kunstmatige inseminatie kunnen zo vele embryo's gecreëerd worden, om te worden 'ingeplant' in andere koeien. In Wichmond wil een bedrijf deze techniek op grote schaal toepassen, maar de effecten ervan op milieu, volksgezondheid en biodiversiteit zijn nooit onderzocht. 'Ik vraag me af hoeveel van deze hormonen, via de urine en mest van de koe, in het grond- en drinkwater terecht komen', stelt SP'er Astrid Vollebregt-de Groot, die de kwestie heeft aangekaart in de Gelderse Provinciale Staten. 'We weten namelijk wél dat het waterleidingsbedrijf deze stoffen niet krijgt uitgespoeld. Dat baart ons grote zorgen.'

foto Suzanne van de Kerk

foto: SP-Groningen©

Het Groningse platform 'Wees Geen Kniepert' heeft binnen korte tijd ruim 3200 handtekeningen opgehaald voor het behoud van de compensatie voor slachtoffers van aardbevingsschade. Minister Kamp wilde die afschaffen.

Nieuwjaarskaart

Groningers konden minister Kamp en de partijen in de Tweede Kamer met een ludieke nieuwjaarskaart oproepen om geen kniepert te zijn en de regeling niet af te schaffen. Een kniepert is een traditioneel streekkoekje dat rond nieuwjaar wordt gegeten, maar ook een uitdrukking voor een gierigaard. De actie was opgezet door een breed platform van politieke partijen en maatschappelijke organisaties.

Hoop

Een grote meerderheid van de partijen in de Tweede Kamer gaf al snel aan de regeling

voor compensatie te willen behouden. Toch bleef de minister vasthouden aan zijn voornemen om de regeling af te schaffen. Uiteindelijk stemden alle partijen in de Kamer echter voor het in stand houden van de compensatie. Sandra Beckerman, initiatiefnemer van de actie en fractievoorzitter voor de SP in de provincie Groningen: 'Wij hebben als gezamenlijke partijen en organisaties met de actie laten zien dat Groningen deze regeling verdient. Voor al het leed dat de gaswinning veroorzaakt is het de enige vorm van directe compensatie. Het zal nog wel een tijd duren voordat het vertrouwen in de overheid terug is, maar uit het niet afschaffen van de regeling putten we hoop. We gaan er dan ook van uit dat de minister de zogeheten waardevermeerderingsregeling onverkort uitvoert.'

sp.nl/ZZa

> KLEINE HUISJES

'Tiny Houses' zijn huisjes met een oppervlakte van hooguit vijftig vierkante meter die uiterst compact zijn ingedeeld. Volgens SP Breda zouden deze huisjes ook in Breda in een behoefte kunnen voorzien.

'Kleiner en goedkoper wonen'

'Eén op de drie mensen woont inmiddels alleen', zegt SP-gemeenteraadslid René Spiegels. 'Toch zijn huizen vaak vooral geschikt voor gezinnen. Als je als alleenstaande graag kleiner en goedkoper wil wonen, zijn de mogelijkheden zeer beperkt. Dit type huis is energiezuinig, er worden minder grondstoffen gebruikt en het is betaalbaar, met maandelijkse lasten van

maar enkele honderden euro's.' De kleine huisjes kunnen voorzien in een vraag naar reguliere huisvesting en kunnen daarnaast volgens Spiegels ook een rol spelen in de maatschappelijk opvang. In Amerika worden tiny houses met minimale voorzieningen neergezet op braakliggende terreinen, voor slechts enkele duizenden dollars per stuk. 'Daar kunnen dak- en thuislozen in verblijven die anders op straat zouden slapen', zegt Spiegels. 'Wij willen van het college weten hoe het hierover denkt: wil men in gesprek gaan met fabrikanten van kleine huisjes en kijken of er braakliggende terreinen zijn die hiervoor in aanmerking komen.'

DE FARMACEUTISCHE INDUSTRIE moet strenger aangepakt worden zodat patiënten niet zonder belangrijke medicijnen komen te zitten, stelt SP-Tweede Kamerlid Henk van Gerven na **Thyrax-drama**.

sp.nl/ZZ2

BIJ TWIJFEL MOGEN basisschoolleerlingen voortaan op het **hoogst geadviseerde niveau** instromen in het voortgezet onderwijs, op initiatief van SP-Tweede Kamerlid Tjitske Siderius.

sp.nl/ZZB

OM ONZEKERHEDEN voor **mensen met een beperking** bij reizen met het ov te verminderen, wil SP-Tweede Kamerlid Henk van Gerven dat er voor hen een speciale reis-app wordt ontwikkeld.

sp.nl/ZZ6

> NIET NOG MEER ONZINNIGE HUURVERHOOGING

Huurders zijn in vijf jaar tijd ruim 28 procent meer huur gaan betalen, maar voor VVD-minister Blok is dat nog niet genoeg. SP-Tweede Kamerlid Farshad Bashir: 'Volgens het kabinet zijn huurverhogingen een middel om de doorstroming te stimuleren. Maar uit onderzoek blijkt dat het niet werkt, er zijn nauwelijks meer mensen verhuisd.' Toch wil de minister dat huishoudens met een inkomen tot 39.000 euro jaarlijks 2,5 procent huurverhoging bovenop de inflatie kunnen krijgen en huishoudens met een hoger inkomen zelfs 4 procent bovenop de inflatie. De SP wil huren betaalbaar houden, dus stelt Bashir voor om de huurverhoging van huishoudens tot 65.000 euro gelijk te trekken met de inflatie. 'Een kassamedewerker en een politieagent die samen 40.000 euro per jaar verdienen moeten volgens de minister nog veel meer huur betalen. Een koopwoning is er niet en huren wordt zo voor nog meer mensen onbetaalbaar. Huurders moet je niet wegzetten als profiteurs en straffen met hogere huur. Er moeten juist betaalbare huurwoningen worden bijgebouwd.'

> 'RED DE WETENSCHAP'

foto SP Groningen©

De SP Groningen vindt het de hoogste tijd voor een nieuwe democratische universiteit. Daarom organiseert de afdeling het debat 'Red de wetenschap' over de toekomst van de universiteit.

'Wij van WC-Eend'

'Wij van WC-Eend adviseren WC-Eend' is een gevleugelde reclameslogan. Wetenschappelijk onderzoek lijkt volgens de SP en jongerenorganisatie ROOD te vaak op WC-Eendwetenschap. Oftewel onderzoek waarbij de conclusies verdacht positief uitpakken voor het bedrijf dat het onderzoek heeft betaald. Sandra Beckerman,

fractievoorzitter van de SP in Groningen: 'We zien WC-Eendwetenschap om zich heen grijpen op universiteiten. Dit onderzoek, dat door bedrijven wordt beïnvloed, tast de geloofwaardigheid van de wetenschap aan. Aan de andere kant zorgt onafhankelijk en fundamenteel onderzoek juist voor nieuwe wetenschappelijk doorbraken. Tijd dus om te gaan werken aan een nieuwe democratische universiteit.' Om de oproep voor het debat kracht bij te zetten, zijn ROOD en de SP met een grote eend met professoren-baret naar de universiteit gegaan (foto).

> SP DIEMEN ZIT NIET BIJ DE PAKKEN NEER

Wat doe je als SP-afdeling als twee raadsleden uit de partij stappen en hun zetel meenemen, waardoor er maar één zetel overblijft, de coalitie geen meerderheid meer heeft en de wethouder dus ook vertrekt? De Diemense SP-leden kozen ervoor om zich niet klein te laten maken.

'Verdrietig'

Wat is er gebeurd? Waarnemend afdelingsvoorzitter Malu Lüer: 'Een misverstand is uitgelopen op een handgemeen en dat kan natuurlijk niet. Het is heel verdrietig dat we iemand die de afgelopen jaren ontzettend veel betekend heeft voor de SP in Diemen hebben moeten schorsen wegens grensoverschrijdend gedrag. En dan leidde dat ook nog eens tot een kettingreactie waardoor we nu twee zetels en een wethouder minder hebben, maar we zijn niet bij de pakken neer gaan zitten. De vergadering over hoe om te gaan met de ontstane situatie trok heel veel SP-leden.

Men is strijdvaardiger dan ooit en het bruist van de ideeën.'

'Begrip en positieve reacties'

Een aantal van die ideeën is ook meteen al uitgevoerd. Lüer: 'We zijn de markt opgegaan, zodat mensen die dat wilden het gesprek met ons aan konden gaan. We hebben vooral begrip en positieve reacties gekregen. Ook zijn we massaal naar twee raadsvergaderingen gegaan om ons overgebleven raadslid en de vertrekkende wethouder te steunen. Maïta van der Mark wordt alom gewaardeerd, maar de basis om zinnig deel te nemen aan de coalitie was te smal geworden. Daarom heeft de SP Diemen besloten haar terug te trekken als wethouder. Gelukkig was veruit het grootste deel van de typische SP-punten uit het coalitieakkoord al uitgevoerd en kunnen we met trots terugkijken op zes jaar meebesturen.'

> WEDEROM STEUN VOOR PERSONEEL V&D

'Het is onbehoorlijk dat personeelsleden met ontslag worden bedreigd in een van de meest kenmerkende winkels in het centrum van Deventer.' SP-fractievoorzitter Eugene Kelder heeft geen goed woord over voor 'de roofovervallers die ergens ver weg bepalen dat het bedrijf voor hen niet meer winstgevend is. Actieve SP-leden hebben daarom aan het personeel van V&D gebak uitgedeeld, met als opdruk: een sociaal hart onder de riem.' (foto)

'Winkel boekt goede resultaten'

Buiten de winkel op de Brink deelden SP-leden pamfletten uit en zaadjes om klavertjesvier te kweken. 'Als roofovervallers je tuintje komen wieden is een klavertjesvier misschien de enige redding! V&D-personeel, de SP staat achter jullie. U toch ook?' Filiaalchef Fleur Ogink is heel verrast met deze blijk van solidariteit: 'Jullie waren er al eerder om ons te ondersteunen en dat vinden we heel bemoedigend.' Gevraagd naar de huidige stemming onder het personeel zegt ze dat iedereen er keihard aan werkt om te zorgen dat dit winkelbedrijf, dat goede resultaten bereikt, gewoon kan doorgaan. Er is wat haar betreft niemand die een goede reden kan bedenken om deze winkel te sluiten.

foto SP Deventer©

> 'GEEF GELD VOOR ARMOEDEBELEID DAADWERKELIJK UIT'

Net als veel andere gemeenten kreeg Moerdijk in 2014 een groot geldbedrag van het Rijk om chronisch zieken, gehandicapten en minima te ondersteunen. De SP in Moerdijk ziet er op toe dat dit geld, een half miljoen, ook daadwerkelijk naar deze mensen gaat.

'Vragen nog in de pen'

Remco Luhrman, gemeenteraadslid voor de SP in Moerdijk: 'In 2014 zijn de Compensatieregeling Eigen Risico (CER) en de Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten (Wtcg) beëindigd. Er is toen veel geld naar gemeenten gegaan omdat de overheid vindt dat de gemeente dicht bij deze inwoners staat. In oktober 2014 antwoordde de wethouder ons dat het geld naar armoedebeleid ging, maar eind vorig jaar ontdekten we dat onze gemeente nog niets geregeld had. Met onze nieuwe vragen nog in de pen werd bekend dat er dit jaar een regeling komt zodat het geld daadwerkelijk terecht komt bij chronisch zieken en gehandicapten, bijvoorbeeld via de Wmo of Bijzondere Bijstand. Wij zullen in de loop van het jaar zorgen dat het onder de aandacht van het college blijft, totdat de regeling is uitgevoerd.'

foto SP Súdwest-Fryslân©

> GEEN ZAND, MAAR ZOUT EROVER

Al jaren konden kinderen uit het Friese Tirns zodra het gesneeuwd had niet meer veilig naar hun school in Reahús, omdat op het fietspad sinds de herindeling niet meer gestrooid wordt. Totdat de SP het probleem aankaartte. Carla van der Hoek, fractievoorzitter voor de SP in Súdwest-Fryslân: 'Bewoners moesten zelf met een emmer en schep een bak bevroren zand over een afstand van 3 kilometer verspreiden.'

Van der Hoek: 'Inwoners van Tirns en Reahús, maar ook van Wommels en Easterein hebben gevraagd, geklaagd en brieven geschreven naar de gemeente om hier iets aan te doen. Helaas zonder

resultaat.' Om het verzoek tot een betere oplossing kracht bij te zetten heeft de SP ruim dertig ouders en kinderen gemobiliseerd om naar de raadsvergadering te komen met emmers, schepjes en sneeuwschuivers (foto). Met resultaat, want naast de bak zand staat nu ook de gevraagde bak zout bij het fietspad. 'De wethouder gaat bovendien kijken of de straat meegevoerd kan worden in de strooiroete. Hopelijk zijn de problemen nu opgelost en kunnen de kinderen bij een volgende sneeuwperiode veilig naar school. Dat hebben deze bikkels, die elke dag door weer en wind naar school fietsen, wel verdiend!'

foto Suzanne van de Kerk

COLUMN

Dennis de Jong
SP-fractievoorzitter
Europees Parlement

HOVEEL CRISES KAN DE EUROPESE UNIE VERDRAGEN?

Het Nederlandse EU-voorzitterschap dat op 1 januari van start ging, is nu al het voorzitterschap van de crises. De financiële crisis, de eurocrisis, de vluchtelingen crisis, de referendacrisis, de EU verkeert in zwaar weer. Eurofielen worden er langzamerhand bang van. Moeten wij dat als SP'ers ook zijn? Ik denk van niet. Natuurlijk, instabiliteit is nooit prettig, maar op zich is het wel goed dat het politiek establishment er flink van langs krijgt. Crises scheppen ook kansen en die moeten we grijpen.

De normale reactie van 'Brussel' op een crisis is: meer macht voor de Europese Commissie en het Europees Parlement. 'Never waste a good crisis' is in Brussel een gevleugelde uitdrukking. Maar met zoveel crises tegelijk werkt deze methode niet meer. Oost-Europa weigert zich te schikken naar de afspraken over vluchtelingen. Griekenland, Spanje en Portugal zijn met nieuwe linkse regeringen roder gekleurd dan ooit en de weerstand tegen de domme bezuinigingsdictaten uit Brussel neemt er met de dag toe. De Britten keren zich steeds meer van de Europese bureaucratie en verspilling af en een Brexit dreigt. In Nederland gaan we ervoor zorgen dat het akkoord met Oekraïne schipbreuk leidt.

Je ziet het aan Frans Timmermans: zelfs deze rasechte eurofiel begint zenuwachtig te worden. Maar juist als oude methoden niet meer werken, komt er ruimte voor een nieuwe linkse visie op Europa. Een visie die uitgaat van wat de gewone mensen in de Europese lidstaten willen. De crises laten zien dat je die lang kunt negeren, maar dat er een moment komt dat het geduld op is. Dat we niet langer accepteren dat multinationals in Brussel de dienst uitmaken. Dat we een Europa willen dat gebaseerd is op menselijke waardigheid, gelijkwaardigheid en solidariteit. Aan ons, als SP'ers, de taak om het plan voor zo'n Europa snel nader uit te werken. De tijd dringt.

SP-WETHOUDER GERRIE ELFRINK ZET HOPELOOS LIJKENDE STATIONSBOUW OP HET GOEDE SPOOR

ARNHEM NU CENTRAAL

Uitgerekend de man die zich met hand en tand verzette tegen de bouw van het veel te ambitieuze station in Arnhem heeft het project tot een goed einde gebracht. Met een druk op de knop opende hij vorig jaar november de oogstrelende en peperdure ov-terminal in de Rijnstad. SP-wethouder Gerrie Elfrink: 'Heel wat Nederlanders hebben in Arnhem de trein gemist, er moest iets gebeuren.'

dat andere megalomane project, Rijnboog, was zó groot dat hij zijn weerzin tegen de miljoenen verslindende nieuwbouw van het station op een zijspoor zette. Sterker nog: hij zou namens het Arnhemse college de rol van machinist op zich nemen om met de vasthoudendheid van een terriër de onmogelijk geachte klus te klaren. Rijnboog ging kopje onder, de bouw van het station stroomde, ondanks tegenvallers onderweg, langzaam maar zeker door. Aan het slot van de eindeloos lijkende rit haalde heel Arnhem opgelucht adem. Missie geslaagd.

› Hoe flikte je dat?

‘Bij de verkiezingen voor de gemeenteraad in 2010 ging de SP van zes naar zeven zetels, de PvdA viel buiten de boot en ik mocht het initiatief in de onderhandelingen nemen. Ik plaatste doelbewust het station op plek 1 en direct daarna Rijnboog op 2. Ik begon uit te leggen welke ellende ons nog te wachten stond als de stationsbouw zou doorgaan. Daar schrokken ze van. Ik zei: ‘Oké, de gemeente hoeft de stekker er niet uit te trekken, er komt echter geen euro uit onze kas bij en wij zullen het allemaal samen moeten doorstaan.’ Wie zou dan de kar moeten trekken? Ik gaf aan dat voor mijn rekening te willen nemen en dat vonden ze prima. Wat zeg ik, ze begonnen spontaan te applaudiseren.

Met alleen een grote bek in de oppositie bereik je niet veel, je moet als partij ook je nek durven uitsteken. Veel Arnhemmers dachten dat ik niet goed wijs was en voor mij persoonlijk was het de spannendste uitdaging in mijn politieke carrière. Maar ik wist dat Arnhem niet zat te wachten op Rijnboog met zijn volstrekt overbodige haven én natuurlijk niet zonder fatsoenlijk station zou kunnen. Ik heb onze bouwpartners wel onomwonden duidelijk gemaakt dat de gemeente haar bijdrage beslist niet zou verhogen. ‘Kijk maar wat jullie ervan kunnen maken.’ Ik heb vanaf het begin stevige druk uitgeoefend en liet me nooit meeslepen door de telkens veranderende omstandigheden.’

Aan de noodzaak van een nieuw station heeft nooit iemand getwijfeld. Eind jaren tachtig van de vorige eeuw werd al uitgesproken dat er gekozen zou worden voor nieuwbouw in plaats van verbouw. Het zou tot 1997 duren voordat er een definitief besluit werd genomen en in de jaren daarna dreigde het complete plan een gebed zonder einde te worden. Architect Ben van Berkel, internationaal gelauwerd en in eigen land vooral bekend van de Erasmusbrug in Rotterdam, ontwierp een ov-terminal die op de tekentafel dreigde te sneuvelen. Bouw-

SLEUTELPROJECT HEET IN VOLKSMOND DE ‘WOKKEL’

Met 38.000 reizigers per dag is station Arnhem Centraal het elfde station van Nederland. Vanwege de rechtstreekse verbinding naar Duitsland én de ingrijpend verbeterde omstandigheden is de verwachting dat het aantal de komende jaren flink zal groeien.

Het station, waarvan de hal in de volksmond ‘de wokkel’ wordt genoemd, heeft voldoende capaciteit voor 110.000 passagiers. In en rond de ov-terminal zijn winkels, horeca, kantoorloftoren en woningen. Om de hoek opende Pathé een gloednieuwe megabioscoop (Imax). Onder de ov-terminal bevindt zich een enorme parkeergarage, ertegenaan staat een overdekt busstation. De overkappingen van de perrons, in staal gebouwd, sluiten in stijl naadloos aan bij de terminal. Het nieuwe station is een van de sleutelprojecten van het ministerie van Infrastructuur en Milieu, waartoe ook de vier grote steden en Breda behoren. Het complex heeft al een een titel en een trofee op zak: Dak van het Jaar en de Betonprijs, ondanks dat er hier en daar lekkages zijn door weeffoutjes.

In verband met de aanwijzing tot Arnhem Centraal worden de digitale systemen aangepast. De NS en ProRail nemen de kosten hiervan voor hun rekening.

Arnhem telt vier stations, naast Centraal zijn dat Velperpoort, Presikhaaf en Zuid.

technisch leek het ontwerp onuitvoerbaar. Vooral over het stalen frame voor de hal braken de bouwers zich het hoofd. Uiteindelijk bleek een scheepsbouwer in Groningen in staat die constructie te maken. Alleen kwamen de kosten daarvan uit op 37,5 miljoen euro.

De aanvankelijke geschatte uitgaven schoten in 2008 door van 65 naar 90 miljoen euro. Arnhem moest vijf miljoen bijpassen; alleen de SP – toen nog in de oppositie – stemde tegen en de verantwoordelijk wethouder

GERRIE ELFRINK (41) is pragmaticus en realist. Hij beseft als geen ander dat je in de politiek ook moet geven om te kunnen nemen. Zonder compromissen isoleert een partij zich, of dat nou op lokaal, regionaal of landelijk niveau is, om met lege handen langs de kant te blijven staan. Elfrinks aversie tegen

kwam onder vuur te liggen.

In februari 2010 herhaalde Gerrie Elfrink nog maar eens het standpunt van de SP-fractie, door te pleiten voor een functioneel en minder ambitieus station. Dus geen ov-terminal, maar een hal met een eenvoudige entree ('een station is immers niets meer en minder dan de plek waar reizigers in- en uitstappen'). Geld dat met die sobere aanpak zou worden bespaard, moest deels in verbetering van het openbaar vervoer in de stad worden gestoken. Amper een maand later boekte de SP een eclatante zege en werden de kaarten opnieuw geschud. Gerrie legde zijn troeven op tafel: wel het station zoals Ben van Berkel dat had ontworpen, geen Rijnboog, het immense ontwikkelingsproject voor het stadshart. Het kunstcluster ARTA zou vier jaar later sneuvelen.

› **Van een uitbreiding van het bestaande station naar de ogenschijnlijk tot mislukken gedoemde ov-terminal, de SP zette wel heel grote stappen in een andere richting.**

'Er was geen weg meer terug. Wij moesten uit de impasse zien te komen, het drama tot dan toe achter ons laten en met de hand op de knip mee blijven doen met onze partners. Arnhem kon na alle ellende rond de sloop van het oude station en de terechte ergernissen over de tijdelijke voorziening niet langer wachten. Een hele generatie, inclusief ikzelf, was opgegroeid zonder goed functionerend stationsgebouw. Al die jaren werd er driftig gebouwd en gesloopt. Flats gingen tegen de grond, er werd een diepe kuil gegraven voor de parkeergarage, het was één grote bouwput. Omwonenden werden er hoorndol van. Herrie, altijd herrie en trillingen. Intussen moesten de passagiers het doen met een noodstation met veel te lange routes naar de perrons. Heel wat Nederlanders hebben in Arnhem de trein gemist.'

› **Je werkte samen met twee ministeries, met ProRail, de NS, de aannemers en de provincie. Veel ingewikkelder kan een dossier niet zijn. Hoe stond jij daarin?**

'Met de rug recht, vastbesloten en wanneer dat nodig was zakelijk en hard. Ik had in Hans Talle een heel goede adviseur. Hij trad al op als projectleider toen ik er als fractievoorzitter nog niet zo nauw bij betrokken was. Vanwege bezuinigingen moest het gemeentebestuur een aantal ambtenaren

ontslaan en Hans Talle was nota bene ingehuurd. Toch heb ik hem erbij gehouden, ook al verdiende hij meer dan de burgemeester. Hij begeleidde voor de gemeente nog enkele andere projecten. Die moest hij van mij loslaten, waardoor hij minder uren ging

draaien. Ik had die man echt nodig, niemand zat zo goed en gedegen in de hele stationsmaterie als hij. Wij vormden een goed team, konden lezen en schrijven met elkaar. Inmiddels werkt hij niet meer voor ons, het station is immers klaar.'

'Kijk eens wat er staat: een schitterend vormgegeven en functionele ov-terminal'

› **Uiteindelijk heeft het alles bij elkaar bijna twintig jaar geduurd en werd de bouwtijd met vijf jaar overschreden. Dat heeft de gemeente geen euro meer gekost? 'Sterker, ik deed zelfs nog een geaccepteerd voorstel tot bezuinigen. Aan de achterkant**

MEER DOEN MET MINDER GELD

De SP in Arnhem vormde in 2010 een coalitie met de VVD, GroenLinks en D66. Gerrie Elfrink en Margriet Bleijenberg werden wethouder. Een jaar later werd Bleijenberg vervangen door Luuk van Geffen.

In 2014 ging de SP in zee met D66, het CDA en GroenLinks. Elfrink bleef wethouder en kreeg een nieuwe SP-collega in de persoon van Alex Mink. GroenLinks stapte voortijdig uit het college in verband met een woningbouwplan in Arnhem-Zuid. Vervolgens werd in de ChristenUnie een nieuwe coalitiepartner gevonden.

In Arnhem valt regelmatig te beluisteren dat de SP te veel stenen stapelt. Zo werd de afgelopen jaren het veelgeprezen Rozet gebouwd, het nieuwe onderkomen voor de bibliotheek, de Volksuniversiteit en nog vier instellingen. Daar staat het schrapen tegenover – door de SP en D66 – van het

kunstencluster ArtA. Daarin zouden het Museum Arnhem en een filmhuis worden ondergebracht. Inmiddels bestaat het voornemen om op het Kerkplein een nieuw filmhuis te bouwen. Verder wordt het plan Paradijs uitgevoerd (appartementen met winkels eronder in een desolaat stukje Arnhem tussen het Kerkplein, de Markt en de Weerdjesstraat). Paradijs is onderdeel van een verbetering van de openbare ruimte in het zuidelijk deel van het stadscentrum. Met name tegen het filmhuisplan bestaat weerstand, ook al omdat de nieuwe eigenaar van de gesloten bioscoop Rembrandt eveneens in de richting van arthouse-films denkt.

Gerrie Elfrink verwacht dat zowel het filmhuis als Rembrandt-nieuwe-stijl, naast de commerciële Pathé bij het nieuwe station, levensvatbaar is. Rembrandt zal worden geëxploiteerd door een film distributeur die een speciaal concept voor

ogen heeft. Hij wil de 'oudere bezoeker' terughalen, met speciale horeca, goede films en een gegarandeerd popcornvrij bezoek. Bovendien heeft het gemeentebestuur onlangs besloten 11,2 miljoen euro beschikbaar te stellen voor uitbreiding en verbouwing van het bestaande Museum Arnhem. Daarnaast wordt ook de concertzaal Musis Sacrum onder handen genomen.

Gerrie Elfrink: 'Er is in Arnhem jarenlang gesproken over betere huisvesting voor onze culturele voorzieningen zonder dat er ooit iets gebeurde. Dat doet een stad bepaald geen goed. Cultuur is ook belangrijk. Het geld voor alle nieuwe plannen halen we uit de oorspronkelijke reserveringen voor het afgeblazen kunstencluster, dat lag in feite dus al klaar. Bovendien steekt de provincie een handje toe. Uiteindelijk komt het erop neer dat wij voor minder geld meer doen.'

van het overdekte busstation zou een glazen wand komen en dat maakte ook nog eens extra ventilatie noodzakelijk. Ik zei dat er aan die zijde nooit een mens zou komen, dus was die hele wand overbodig. Scheelde toch weer de nodige tonnen euro's.'

› Overigens had het nog veel goedkoper gekund als de hele hal in beton was gegoten in plaats van er een peperduur frame voor te laten lassen.

'Klopt. Aanvankelijk zou het beton worden. Maar staal is veel sterker, daarmee loop je

geen risico's. Wij hebben ervoor gekozen om de aannemers invloed op het bouwproces te geven. Zij zijn de echte vaklieden, zij weten wat wel en niet kan en wat verantwoord is. Een architect staat daar niet, of in elk geval veel minder, bij stil. Die ontwerpt en gaat ervan uit dat het wordt uitgevoerd. In ruil voor die medezeggenschap werden de aannemers wel mede risicodragend.'

› De 'voetbalvraag': wat ging erdoor je heen op de dag van de opening?

'Ik had gemengde gevoelens. Opluchting

uiteraard – en leegte. De spanning was eraf, het duurste en meest ingewikkelde bouwproject uit de geschiedenis van Arnhem kon worden afgesloten. Ik ben vooral blij en trots. Het is een behoorlijk uniek gebouw, voor zover ik weet het enige in deze vorm. Weet je wat frappant is? Het ontwerp stamt uit de jaren negentig en het complex oogt modern en eigentijds.'

› Plus dat het ook nog eens het predikaat Centraal krijgt. Al kost dat wel vijf tot acht ton.

'In Nederland waren vier stations Centraal: Utrecht, Amsterdam, Den Haag en Rotterdam. En ja, Leiden, maar dat was een vergissing. Daar komt Arnhem nu bij. Volkomen terecht, vind ik. Dit is het grootste station van oostelijk Nederland, met een rechtstreekse verbinding naar Duitsland, waar de treinen vanaf Duisburg met hoge snelheid rijden. De digitale systemen moeten nog worden aangepast, daar draait Arnhem niet voor op. Afgesproken is dat wij de verbetering voor onze rekening nemen. Wat dat kost? Een halve ton, geloof ik. Daar ga ik niet moeilijk over doen. Kijk eens wat er staat: een schitterend vormgegeven en functionele ov-terminal. Zonder meer een verrijking voor de stad, al hadden we er nooit aan moeten beginnen.'

tekst Robin Bruinsma
foto's Cees Wouda

‘EEN FLINKE STEUN IN DE RUG’

De affaire rond de gedumpte zzp-chauffeurs van PostNL krijgt een interessante wending. De tientallen gedupeerden blijken tijdens de eerste rechtszaken goede kaarten te hebben: volgens de rechter was van echte zelfstandigheid geen sprake. De rechter heeft daarom de opzegging van hun contracten door PostNL vernietigd.

‘WE WORDEN GEDUMPT, omdat we onze mond open doen’, zeiden de chauffeurs. ‘Onacceptabel gedrag’, beweerde daarentegen PostNL. Afgelopen zomer werden na stakingsacties tientallen zelfstandige PostNL-pakketbezorgers aan de kant gezet. De chauffeurs hadden het werk neergelegd, omdat ze vonden dat ze door PostNL uitgeknepen werden. De vergoedingen zouden te laag zijn en in de praktijk zou er sprake zijn van schijnzelfstandigheid (zie Tribune november 2015). Op dat laatste punt zijn de chauffeurs aan de winnende hand, getuige de afloop van diverse rechtszaken. De kantonrechter in Noord-Holland heeft inmiddels twee chauffeurs gelijk gegeven en beet daarmee het spits af. “PostNL geeft zeer gedetailleerde instructies ten aanzien van de uitvoering van het werk zoals de eisen

waaraan de bus dient te voldoen, kleding en schoeisel en de wijze waarop de routes gereden dienen te worden”, aldus de rechter. Hij stelde verder dat “het zelfstandig ondernemerschap ontbreekt” en “alle essentialia van een arbeidsovereenkomst aanwezig zijn”. Met andere woorden: de chauffeurs hadden niet aan de kant gezet mogen worden door PostNL. In een enkel geval stelde de rechter PostNL wel in het gelijk. Een ondernemer die voor zijn tijd bij PostNL al bij de Kamer van Koophandel stond ingeschreven en tevens werk aan andere bezorgers uitbesteedde, wordt wel als zelfstandig aangemerkt.

Doorbraak

Niettemin is de uitspraak een doorbraak, omdat daarmee de afhankelijkheid van de

zzp'ers ten opzichte van PostNL is bevestigd. Maurice Jacobs van SubcoPartners, dat de belangen van zelfstandigen in het beroeps-goederenvervoer behartigt, spreekt van ‘een flinke steun in de rug’.

Een eclatante overwinning, die alle gemangelde PostNL-zzp'ers nu ineens uit de brand helpt, is de rechterlijke uitspraak echter nog niet. Want de rechter beoogt dat “alle individuele zaken op hun eigen merites beoordeeld moeten en zullen worden”, zo is te lezen in genoemde uitspraak. Jacobs: ‘Daarbij komt dat er nog geen enkele chauffeur die destijds aan de kant werd gezet daadwerkelijk weer aan het werk is.’ Over de vordering tot hernieuwde tewerkstelling heeft de rechter namelijk nog niet beslist. SubcoPartners bereidt momenteel schadeclaims voor, die de geleden schade van ‘bewezen schijnconstructies’ op PostNL zullen verhalen. ‘Wij willen een oplossing voor alle bezorgers. Naast hen die noodgedwongen hebben moeten stoppen bij PostNL is er de groep bezorgers die toch door wil gaan als ondernemer, plus nog een groep die inmiddels wel in loondienst is gekomen bij PostNL. Beide groepen zitten vaak nog met een aanzienlijke restschuld’, aldus Maurice Jacobs. Hij doelt op tal van kosten, die zzp'ers vaak jarenlang hebben gemaakt, terwijl ze feitelijk in verkapte loondienst werkten. Daarnaast is de inkomensverhoging van tien procent, die PostNL tijdens de stakingen beloofde aan degenen die als zzp'er voor het bedrijf wilden blijven werken, vooralsnog geen gemeengoed. Volgens SubcoPartners heeft zelfs zo goed als niemand die tien procent erbij gekregen; bij menig bezorger zou het tarief zelfs zijn verlaagd.

Bij heel wat (ex-)PostNL-bezorgers heerst het gevoel dat de strijd nu pas echt begint. Zoals bij Frank en Simone Feij, die vanwege de enorme hoeveelheid werk de bezorgroute nota bene soms samen moesten rijden. Vlak voordat hun rechtszaak diende, bood PostNL Frank ineens een vast dienstverband aan. Het aanbod gold echter alleen als ze van de rechtszaak zouden afzien. ●

tekst Rob Janssen

foto Niels Wenstedt / Hollandse Hoogte©

> 'DELFLAND DE POT OP'

Het Hoogheemraadschap Delfland heeft besloten de kwijtschelding voor minima af te schaffen. Gezinnen die op of onder het bijstandsniveau zitten moeten namelijk € 285 per jaar betalen voor de zuivering van rioolwater. Arnout Hoekstra, SP-wethouder in Vlaardingen, roept op om bezwaar te maken: 'Wij hebben geprobeerd dit besluit tegen te houden door in te spreken en zienswijzen in te dienen. Nu blijkt dat het Hoogheemraadschap zich daar niets van aantrekt wordt het tijd dat de bevolking zelf van zich laat horen.'

'Duurste van Nederland'

De SP-afdelingen in Vlaardingen, Schiedam, Maassluis, Rijswijk, Delft, Leidschendam-Voorburg, Den Haag en Rotterdam hebben daarom samen met de Zuid-Hollandse SP-Statenvructie het actievecomité 'Delfland de pot op' opgericht. Via de website kan tegen de afschaffing en de sowieso al veel te hoge belasting online bezwaar worden gemaakt. Hoekstra: 'Veel mensen die het al niet breed hebben komen hierdoor nog verder in de financiële problemen. Delfland is verreweg het duurste hoogheemraadschap van Neder-

land. Ruim 120 euro duurder dan het landelijk gemiddelde. Zelfs ná afschaffing van de kwijtschelding blijft het tarief met 1,5 procent per jaar stijgen. Het comité zal de ondertekende bezwaren later dit jaar aanbieden aan de verenigde vergadering van het hoogheemraadschap.'

 www.delflanddepotop.nl

> STOP SCHIJNZELFSTANDIGHEID

Bij schijnzelfstandigheid lijkt er sprake van een contract tussen een zelfstandige en een opdrachtgever, maar is de werknemer eigenlijk gewoon bij de werkgever in dienst. Er is, zoals dat formeel heet, sprake van een arbeidsrelatie. Werkgevers kunnen hierdoor cao-lonen en sociale premies ontduiken. Steeds meer zelfstandigen zijn daardoor in de praktijk gewoon werknemers zonder rechten.

Verplicht openbaar

Het is belangrijk dat schijnzelfstandigheid wordt aangepakt en dat de betreffende werknemers een normaal dienstverband krijgen. De SP steunt daarom de wet die de Verklaring Arbeidsrelatie (VAR) voor zzp'ers (zelfstandigen zonder personeel) afschaft. Opdrachtgevers kunnen voortaan de contracten die ze met zelfstandigen aangaan vooraf laten beoordelen door de Belastingdienst. Als de Belastingdienst die in orde vindt, is er geen sprake van een arbeidsovereenkomst met een werknemer. Om te voorkomen dat werkgevers nieuwe constructies verzinnen om schijnzelfstandigheid in stand te houden, pleit SP-senator Frank Köhler (foto) wel voor verplichte

foto: Sander van Oorspronk

openbaarmaking van alle vooraf goedgekeurde contracten.

Kwalijke constructies

Köhler: 'Door transparantie te bieden, ontstaat er een gelijk speelveld voor alle betrokkenen. Ook kan het parlement de wet aanpassen, als zichtbaar wordt wat voor kwalijke constructies binnen de wet allemaal mogelijk zijn.' Köhler vroeg onder meer ook om een toezegging dat de Belastingdienst bij de beoordeling van contracten ook eventueel bestaande cao-bepalingen in acht zal nemen. Met alle door de SP gevraagde punten stemde staatssecretaris Wiebes in.

DAT JE 'T WEET

Nine Kooiman, @NineKooiman

Agenten jarenlang op de nullijn, kon geen cent bij, maar de top terugfluiten en op nullijn zetten: ho maar.

 goo.gl/egWxz5

ROOD, jong in de SP @ROODjong

16 januari 2016

Vrouwen worden ongelijk behandeld. Uit solidariteit trokken mannen vandaag een rok aan. #rokjesdag

foto: archief ROOD

DEFENSIE WIJST OP discutabele gronden alle claims af van militairen die werkten met het **kankerverwekkende wapenreinigingsmiddel PX-10**, SP wil heropening van het onderzoek.

 sp.nl/ZZL

SP-TWEDE KAMERLID Ronald van Raak wil dat het kabinet gemeenten financieel tegemoetkomt die vanwege geldgebrek minder stembureaus willen openen voor het Oekraïnerferendum op 6 april.

 sp.nl/ZZb

DANKZIJ DE INITIATIEFWET van SP-Tweede Kamerlid Sharon Gesthuizen en VVD-Tweede Kamerlid Foort van Oosten kunnen ondernemers eenvoudiger onder **schimmige overeenkomsten** uitkomen. Dit soort praktijken wordt strafbaar.

 sp.nl/ZZR

> TSAKALOTOS IN AMSTERDAM

foto Karen Veldkamp

Vlnr. Arjan Vliegthart, Hans van Heijningen, Efkliidis Tsakalotos en Arnold Merkies.

De Griekse minister van Financiën, Efkliidis Tsakalotos van SYRIZA, heeft begin januari een gesprek gevoerd met een groep SP'ers, waaronder Tweede Kamerlid Arnold Merkies. In de werkkamer van de Amsterdamse SP-wethouder Arjan Vliegthart is er van gedachten gewisseld over de Griekse situatie. Tsakalotos legde uit waarom de SYRIZA-regering geen andere keus had deze zomer dan alsnog akkoord te gaan met de belachelijke eisen van de EU. Het alternatief was uit de euro

gezet worden en dat zou juist voor de middenklasse en armsten de nekslag hebben betekend. Tsakalotos, de opvolger van Varoufakis, hoopt snel aan de eisen te voldoen, zodat eindelijk het parallelle plan in werking kan treden – het linkse programma waarmee SYRIZA de verkiezingen inging. Er zijn afspraken gemaakt over betere informatie-uitwisseling, opdat Merkies in de Tweede Kamer Dijsselbloem het vuur nog nader aan de schenen kan leggen.

> HEERENVEENSE TAXISTRIJD BESLECHT

Bij de SP Heerenveen regende het klachten nadat het vertrouwde taxibedrijf dat leerlingen, ouderen en mensen met een beperking vervoerde failliet ging en een ander bedrijf de taken overnam. SP'er Dimph van Ruth: 'Mensen uit Jubbega konden bijvoorbeeld niet eens bloed laten prikken in het ziekenhuis, omdat er op dat tijdstip nog geen WMO-vervoer was.'

1100 handtekeningen

Van Ruth: 'Begin 2015 hebben we 1100 handtekeningen opgehaald in Jubbega, een dorp met 3400 inwoners. Toch wilde de wethouder eerst precies per gebruiker weten wat de klachten waren.' De SP en de gebruikers (WMO-pashouders) hebben toen samen de 'Actiegroep WMO-vervoer Heerenveen' opgericht en in juni 2015 een zwartboek met 82 klachten aangeboden. 'De wethouder zei de klachten serieus te zullen nemen, maar loste vervolgens alleen vier klachten over het bloedprikken op.'

'Zelf maar vervoer geregeld'

De actiegroep nam hier geen genoegen mee en FNV Taxi sloot zich bij hen aan. Van Ruth: 'We hebben alle Wmo-pashouders waar het om ging persoonlijk benaderd. Op basis daarvan hebben we een tweede

foto Daniel Horacio Agostini / flickrCC

zwartboek, met 171 klachten, en een rapport met aanbevelingen aan de wethouder aangeboden. Bij de vergadering daarover waren ruim vijftig strijd bare Wmo-pashouders aanwezig. Om zeker te zijn van goed vervoer, hebben we zelf maar een bus geregeld.'

Vrije taxikeuze

Van Ruth: 'Toen gaf de wethouder ineens een presentatie over de toekomst van het Wmo-vervoer die opvallend overeenkwam met onze aanbevelingen. Het belangrijkste is wel dat in de loop van dit jaar het Wmo-vervoer opnieuw wordt aanbesteed en mensen voortaan zelf hun taxibedrijf mogen kiezen. Om zeker te weten dat deze toezegging wel echt wordt uitgevoerd, blijven we voorlopig contact houden met de Wmo-pashouders en klachten registreren.'

> CPB: NEOLIBERALE THUISFLUITER?

Op de aannamen en voorspellingen van het Centraal Plan Bureau (CPB) valt heel wat af te dingen. Zo zou een hoger minimumloon de werkloosheid doen stijgen volgens het CPB, dat tegelijkertijd het effect van bezuinigingen op de werkloosheid gedeels negeert. Andere missers van het CPB: het niet aan zien komen van de financiële crisis, de voorspelling dat de euro een weksalaris zou opleveren en klimaatverandering voorstellen als 'verdiens' voor Nederland. Gaat het om aanvechtbare beslissingen van een feilbare neutrale scheidsrechter, of om neoliberale thuisfluiting? Het CPB heeft het monopolie op het economisch duiden van van politieke voorstellen. Hoe moeten politieke partijen, media, vakbond en wetenschap daarmee omgaan? SPark, SP's Alternatieve Rekenkamer, organiseert op zaterdag 27 februari een Moed-debat over de politieke rol van het CPB. Onder anderen Paul de Beer (UvA/FNV) en Hans de Geus (RTL-Z) zullen met elkaar en de zaal de discussie aangaan over het CPB, onder leiding van Jan Marijnissen.

sp.nl/moeddebat

> PARLEMENTAIRE ONDERVRAGING ALS NIEUW WAPEN TWEEDE KAMER

Volgens een commissie onder leiding van SP-Kamerlid Ronald van Raak moet de Tweede Kamer de mogelijkheid krijgen om mensen op korte termijn onder ede te horen: een parlementaire ondervraging. 'Bonnetjes die verborgen blijven, informatie die in een la op een ministerie blijft liggen. Het is hard nodig dat de Tweede Kamer een nieuw wapen in handen krijgt om informatie in ongeveer vier weken boven tafel te krijgen. De Tweede Kamer kan een parlementaire enquête houden, maar dat is een diepgaand onderzoek dat vele maanden duurt. Soms heeft de Tweede Kamer behoefte om sneller onderzoek te doen, door bepaalde mensen te horen. Daarom stellen we voor om vijf jaar te experimenteren met de parlementaire ondervraging.'

In memoriam Willem Paquay

> HERINNERINGEN AAN EEN PIONIER

Vorige maand is Willem Paquay op 67-jarige leeftijd overleden. Sinds de jaren zeventig was hij de drijvende kracht in de Amsterdamse SP; onder meer als oprichter, bestuurslid, (duo-)raadslid, fractievoorzitter en stadsdeelwethouder. Harry van Bommel haalt herinneringen op

Door de jaren heen raakten Willem en ik bevriend. We zochten elkaar thuis op, kenden elkaars gezin en bezochten elkaars verjaardagen. In 2014 was ik bij Willems drukbezochte afscheid van Amsterdam en was er nog geen vuiltje aan de lucht. Zijn vertrek naar Limburg was een plotselinge ingeving, toen hij en Martha bij een familiebezoek in Beek tegen een huis aanliepen dat heel aantrekkelijk was. Tegen hun eigen verwachting in was het eigen huis in Noord binnen de kortste keren verkocht en konden ze naar Limburg verhuizen.

Willem werd onverwachts ernstig ziek en moest in het ziekenhuis worden behandeld met ernstige klachten. Voor zijn leven werd gevreesd. Hij knapte echter op en in september 2015 bezocht ik hem en Martha in het mooie huis met geweldige tuin in Beek. We spraken af dat ik een keer met het hele gezin langs zou komen. Zover is het niet meer gekomen.

Eerste Amsterdamse raadslid

Lang voor mijn tijd was Willem al van Limburg naar Amsterdam gekomen, om

foto: archief SP

daar de SP op te zetten. Het was in de tijd dat studies van SP-kaderleden vrijwillig werden afgebroken en onze mensen in de fabriek gingen werken om het SP-geluid te verspreiden. Willem werd actief in Amsterdam Oost en later in Amsterdam Noord. Hij heeft enorm veel betekend voor de SP in Amsterdam. Willem was het eerste raadslid van de SP in Amsterdam en wel in het stadsdeel Amsterdam Noord in 1986, met als leuze 'Beter een kleine die steigt dan een grote die weigert'. In 1992 ging ik op het toenmalige SP-hoofdkantoor in Rotterdam werken. Willem was daar verantwoordelijk voor Perscontacten en Publiciteit. Talloze malen reden we samen naar Rotterdam. Soms haalden we op vrijdag Koen op, de zoon van Willem uit zijn

eerste huwelijk. Later brachten we op maandag vaak Roudile naar de moeder van Martha, Willems tweede vrouw. Martha Levant komt uit Suriname en zo ontwikkelde Willem net als ik een liefde voor het land.

Kleine stoere man

Toen ik in 1994 het eerste gemeenteraadslid werd, fungeerde Willem als duo-raadslid. Vier jaar later, toen ik Kamerlid werd, trad Willem op als fractievoorzitter in de raad. Weer veel later werd Willem stadsdeelwethouder voor de SP, eerst in het stadsdeel Oost, later in het stadsdeel Noord. Voordat hij fulltime politicus werd, was Willem werkzaam bij het Ziekenfonds Amsterdam en Omstreken waar hij voorzitter van de ondernemingsraad was en Arbo-medewerker.

Veel SP'ers uit Amsterdam zijn er nooit in geslaagd Willems achternaam goed uit te spreken. Fonetisch varieerden pogingen van *Pakwaai* tot *Pikeh*. Overigens werd ook 'Willem' wel afgewisseld met 'Wim'. Het was wel altijd meteen duidelijk dat het ging om die kleine stoere man met dat zwarte leren jekkie en die fraaie BMW.

Maar nu is die kleine stoere man er niet meer. Bij de ziekenhuisbehandeling was gebleken dat Willem vergevorderde kanker had. Hij mocht deelnemen aan een experimentele immunotherapie, maar helaas mocht dat niet baten.

> PLOUMEN DRUKT CANADEES HANDELSVERDRAG CETA DOOR

In haar rol van voorzitter heeft minister Ploumen de ondertekening en voorwaardelijke inwerkingtreding van het omstreden handelsverdrag met Canada (CETA) geagendeerd voor de vergadering van de Europese handelsraad van 13 mei aanstaande. Dat blijkt uit de nog niet gepubliceerde agenda die de SP in handen kreeg.

'Onbegrijpelijk'

SP-Europarlementariër Anne-Marie Mineur (foto) begrijpt niets van de zet van minister Ploumen. Het Europese Hof van Justitie moet namelijk nog advies geven over de vraag of dergelijke verdragen uitsluitend een Europese bevoegdheid zijn of dat de lidstaten er ook over mogen beslissen. 'Dit verdrag grijpt, net als TTIP, diep in in onze democratie, onder andere vanwege het

arbitragesysteem ISDS, dat speciale voorrechten geeft aan buitenlandse investeerders. De SP roept Ploumen

foto: Sander van Oorspronk

daarom op ondertekening en inwerkingtreding van het verdrag afhankelijk te maken van instemming van de nationale parlementen.'

'Zeer omstreden'

Als de Europese Raad akkoord gaat met dit zeer omstreden verdrag, kan het voorwaardelijk in werking treden. Mineur: 'Die situatie kan jarenlang duren. De eventuele afwijzing van het verdrag wordt dan een kostbare zet, omdat er allerlei processen moeten worden teruggedraaid. Voorwaardelijke inwerkingtreding legt daarmee zware druk op de democratische besluitvorming terwijl Ploumen en Europees president Donald Tusk zelf in het verleden al aangegeven hebben dat de lidstaten zeggenschap moeten krijgen.'

LINKSVOOR **LEVENSGENIETER**

Provinciale Statenlid Jan Hein Mastebroek (40) uit Lucaswolde steekt zijn neus regelmatig buiten het provinciehuis en is niet vies van activisme. Rondom de gaswinning bijvoorbeeld: 'Het is zo onrechtvaardig. Eerst zijn de schade en onveiligheid dertig jaar lang ontkend. Nu het verband is aangetoond, gaat de gaswinning toch gewoon door. Onvoorstelbaar hoe de overheid de Groningers laat zitten.'

tekst Daniël de Jongh
foto Karen Veldkamp

› **Hoelang ben je al lid van de SP?**

'Sinds 1997.'

› **Wat is jouw SP-moment?**

'De Provinciale Statenverkiezingen van vorig jaar. We hadden samen zó hard gewerkt – en toen werden we de grootste partij! Op internet circuleert nog een filmpje van onze ontvangst, na afloop, in een kroeg vol SP'ers. Als ik dat zie, krijg ik nog steeds kippenvel.'

› **Wat doe je in het dagelijks leven?**

'Ik ben advocaat, gespecialiseerd in faillissementszaken. Ook doe ik regelmatig zaken voor de FNV, onder meer tegen internationale schijnconstructies in de transportsector. Die vormen een groot probleem. Nederlands werk wordt uitgevoerd tegen buitenlands loon, dat leidt tot verdringing en oneerlijke concurrentie op de weg.'

› **Heb je hobby's?**

'Tuinieren. Ik woon met mijn vriendin op een woonboerderijtje met een grote moestuin, een kas en twee ezeltjes. We hebben ook een theetuin, met een picknicktafel en

een kast met koffie en thee. Zo kan iedereen meegenieten van het mooie landschap. Het is bij een knooppunt van fietsroutes. Mensen kunnen er zelf koffie en thee zetten en laten dan een euro achter.'

› **Zijn ze zo eerlijk?**

'Ja! Soms vinden we zelfs een briefje met: sorry, we komen 10 cent tekort, die houden jullie te goed.'

› **Wat brengt de kapitalist in jou naar boven?**

'Ik ben een levensgenieter. Soms ga ik heel decadent uit eten, met veel gangen en bijpassende wijn.'

› **Wat is je favoriete plek op de wereld?**

'Ierland, vanwege het landschap, de mensen en de rust. Niet verder vertellen: het is er best vaak mooi weer. Maar zolang de meeste vakantiegangers denken dat het altijd regent, blijft het er zo lekker rustig.' ●

DAVID LEEST

WIE

David Hollanders (1978), docent Economie en Finance aan de Tilburg University en onderzoeker SPark (SP Alternatieve Rekenkamer)

LEEST

Supercrash: De filosofe en de tijdbom. Darryl Cunningham, uitg. Soul Food Comics

› Wat heb je gelezen?

‘Een stripboek van Darryl Cunningham, waarin hij een overzicht geeft van de ideologische wortels van de grote financiële crisis. Hij verbindt de crisis met de ideologie van Ayn Rand. Zij was tegen staatsinmenging (met uitzondering van politie, leger en rechtspraak) én tegen de (Vietnam) oorlog. Daarnaast stelde ze dat egoïsme een deugd is; ware individualisten leven volgens hun eigen normen. Wie dat niet deed, was een “second-hander”, iemand die tweedehands leeft.’

› Wat vind je van de vorm – een stripboek?

‘Dat werkt goed. Een stripboek is toch een luchtiger, bijna kinderlijk medium. De inhoud is echter consequent serieus. Het contrast is niet verwarrend en benadrukt juist hoe ernstig de crisis is.’

› Het eerste hoofdstuk gaat over het leven van neoliberal denkster Ayn Rand. Had je daar in je studie economie al mee te maken gehad?

‘Nee, er wordt niet gedoceerd over haar. Dat geldt overigens voor veel economen en filosofen. Marx wordt ook niet gedoceerd. De economie-opleiding is eenzijdig georiënteerd op neoklassieke economie, die benadrukt dat arbeidsmarkten

‘ZWENDEL, KUDDEGEDRAG EN OVERMOED’

“geflexibiliseerd” moeten worden en centrale banken “onafhankelijk” moeten zijn.’

› Waarom is Rand zo invloedrijk?

‘Een belangrijk beïnvloedingskanaal was een kring van voornamelijk jonge studenten. Een van die studenten was Alan Greenspan, de latere president van de Amerikaanse Centrale Bank, de hogepriester van het kapitalisme dus.’

› Wat vind je van de uitleg over de crisis?

‘Cunningham legt goed uit wat er in de aanloop naar 2008 misging. Grote banken met te weinig reserves en hypotheeknemers met te grote schulden – en dat alles aangevuld met zwendel, kuddegedrag en overmoed. Ik miste wel het bredere kader van de kapitalistische heroriëntatie in de jaren zeventig en tachtig.’

› De wat?

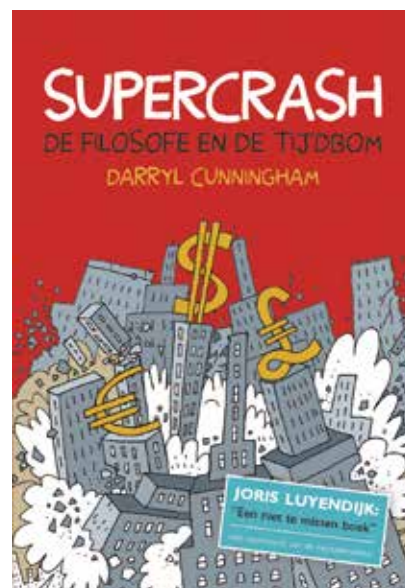
‘De Vietnamoorlog kostte zoveel geld dat de VS de goudstandaard losliet en van een exportland een importnatie werd. Die verdient zijn geld sindsdien door dollars bij te drukken en deze dollars in de vorm van kapitaal, via een door de VS gedomineerd bankstelsel, weer naar de VS te halen. Andere landen gingen vooral exporteren, waardoor binnenlandse lonen zo laag mogelijk moesten zijn; in Nederland had het Akkoord van Wassenaar dat doel. De dalende lonen leidden tot ongelijkheid en minder consumptie. Dat laatste is lange tijd gestut door (hypotheek)schulden, maar dat ging in 2008 mis.’

› Het boek gaat vooral over de Amerikaanse situatie. Kunnen we er in Nederland ook wat mee?

‘Wat we in de VS én hier kunnen leren is dat

beleid alles te maken heeft met ideologie. Iedereen moet volgens Rand en Greenspan voor zichzelf zorgen – behalve banken want die zouden te belangrijk zijn. Ideologie werkt niet alleen legitimerend maar ook producerend. Daarmee bedoel ik: het produceert wat als gewenst of in elk geval als mogelijk gezien wordt. Beleggers die risicovol in Griekenland belegden, laten betalen voor hun eigen fouten, werd in 2010 als onmogelijk gepresenteerd; terwijl pensioenen van Grieken decimeren een kwestie van een penningstreek was. De euro-groep kon dit doen omdat beleggersclaims als absoluut gezien worden en afspraken van burgers niet. Dat is de kracht van ideologie. Wat Rand deed voor rechts, dienen wij op links te doen.’ ●

tekst Diederik Olders

PRIKBORD@SP.NL

of stuur een brief naar
Redactie Tribune
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort

KOSTEN ZORGVERZEKERING

We zijn weer een nieuw jaar ingegaan. Het oude werd zoals gebruikelijk afgesloten met een overvloed aan reclame om je te overtuigen om over te stappen van zorgverzekering. Het is een hele klus om uit te zoeken welke zorgverzekering voor jou de beste zou zijn. Dit zal voor veel mensen de reden zijn om maar te blijven bij de "vertrouwde" verzekering die ze al hebben. De kans dat je te veel betaalt is aanwezig, maar wat niet weet wat niet deert, toch?

Ik ben de werkelijke kosten per maand eens gaan berekenen voor mijn vrouw en mezelf. Helaas hebben wij geen zorgtoeslag, omdat we net boven die grens zitten, maar gelukkig wel een collectiviteitskorting via mijn werk. Zou ik die niet hebben, dan was

het te betalen bedrag nog hoger geweest. Wij betalen voor ons samen aan premie per maand € 236,20. Dat is inclusief aanvullende verzekering en tandartskosten. Aangezien wij beiden helaas chronisch patiënt zijn, worden de eigen bijdragen voor ons beiden ook geheel door ons betaald, ieder jaar. Dat is dus voor dit jaar 2 maal € 385,00. Totaal is dat € 770,00. Dit gedeeld door 12 maanden is € 64,16. Premie en eigen bijdrage per maand is dan € 300,36.

Dit zijn gewoonweg absurde bedragen. Temeer als je hoort dat de zorgverzekeringen miljoenen euro's op hun rekening hebben staan. Voor de mensen die net als wij net boven de grens van zorgtoeslag vallen is dit iedere maand een enorm bedrag wat van het totaal af gaat.

Het zou goed zijn als meer mensen een tegengeluid zouden laten horen, om te laten weten dat het zo niet langer door kan gaan. Zeker niet voor een verplichte verzekering, waarbij je dus geen keuze hebt of je er een neemt of niet. Net zo min als dat je ervoor kiest om chronisch patiënt te zijn. Maar die extra kosten komen wel voor je rekening. Wat mij betreft mogen we weer terug naar de tijd van het ziekenfonds. Die was weliswaar inkomensafhankelijk, in tegenstelling tot de

zorgverzekering. Maar nu is de zorgtoeslag inkomensafhankelijk, waardoor wij buiten de boot vallen.

Frank van Pelt, Oosterhout

Wat de SP betreft ook! Bekijk en teken ons voorstel voor een publieke basisverzekering op www.sp.nl/publiekebasisverzekering

DE OPLETTENDE LEZER

'De screenshots van twitterberichten zijn gemaakt op 8 januari 2018', stond er onder het artikel 'De rechtse hetze tegen vluchtelingen' in de vorige Tribune. 'Is dit een hoax?', vroegen velen van u gevat – maar het betrof uiteraard een typfoutje. De screenshots zijn van 8 januari 2016. Bedankt voor uw oplettendheid.

DOORLOPENDE MACHTINGING BONNOM LID TE WORDEN

naam : Socialistische Partij (SP)
adres : Snouckaertlaan 70
postcode : 3811 MB woonplaats: Amersfoort
land : Nederland incassant ID: NL86ZZZ403462460000
kenmerk machtiging (in te vullen door SP):
reden betaling : betaling contributie

Door ondertekening van dit formulier geeft u toestemming aan de SP om doorlopende incasso-opdrachten te sturen naar uw bank om een bedrag van uw rekening af te schrijven wegens contributie en aan uw bank om doorlopend een bedrag van uw rekening af te schrijven overeenkomstig de opdracht van de SP. Als u het niet eens bent met deze afschrijving kunt u deze laten terugboeken. Neem hiervoor binnen 8 weken na afschrijving contact op met uw bank. Vraag uw bank naar de voorwaarden.

Ja, ik word lid van de SP. Ik ontvang een welkomsgeschenk en bovendien krijg ik elke maand het nieuws- en opinieblad De Tribune in de bus. Ik kies voor de volgende kwartaalbijdrage:

€ 5,00 (minimum) € 7,50 € 10,00 € 12,50 € 15,00 anders: € _____

naam : _____
roepnaam : _____ voorletters: _____ m/v
adres + huisnr : _____
postcode : _____ woonplaats: _____
land : _____ geboortedatum: _____
email : _____
telefoon : _____ mobiel: _____
IBAN (rekeningnr.) : _____ bank-identificatie (BIC)*: _____
plaats en datum : _____ * geen verplicht veld bij Nederlands IBAN (rekeningnr)
handtekening : _____

Tribune februari 2016

Ik wil ook graag lid worden van ROOD (jong in de SP, tot 28 jaar) en sta één van mijn kwartaalbijdragen at aan ROOD.

Stuur deze bon in een envelop zonder postzegel naar: SP - Ledenadministratie, Antwoordnummer 407, 3800 VB Amersfoort. U kunt deze machtiging stopzetten met een telefoontje of een e-mail aan de SP: (088) 243 55 40, administratie@sp.nl

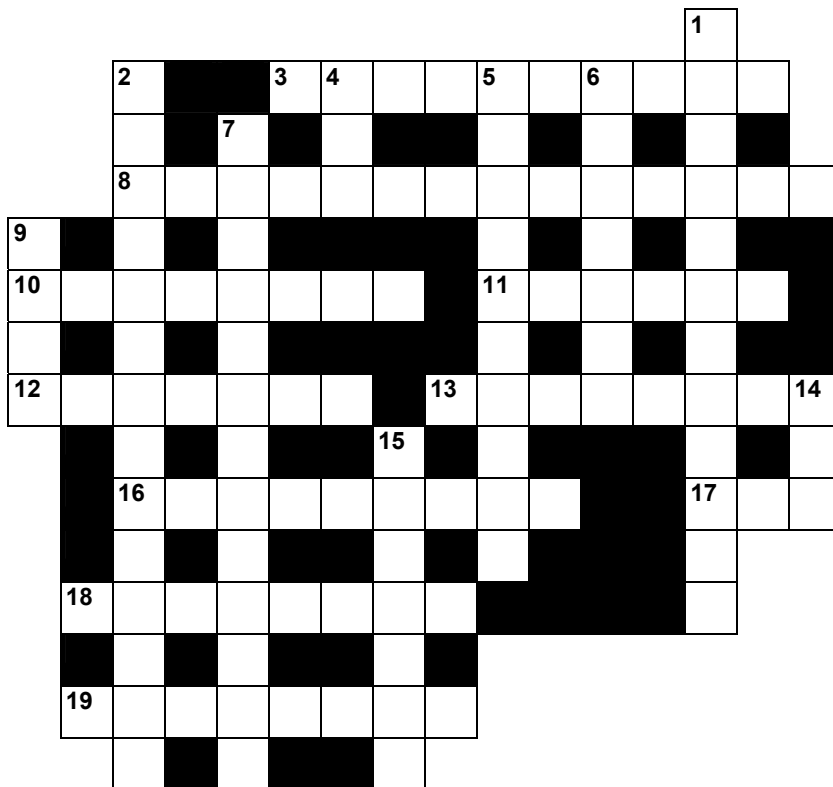
CRYPTOGRAM

Horizontaal

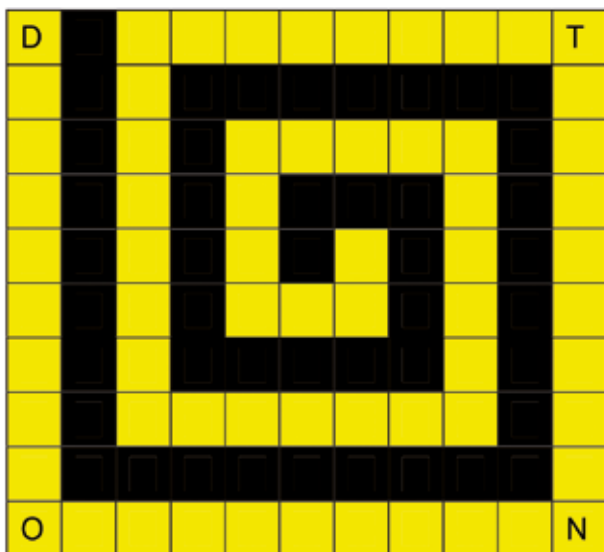
- 3 Beroven heeft te maken met strikken. (10 en 4,6)
- 8 Om alle filialen van bv. de Hema aan banden te leggen. (14)
- 10 Vader én de baby gebruiken dit bestek. (8)
- 11 De oude Grieken maakten hun gave te gelde. (6)
- 12 (geen) Drankkast voor kleine ballerina. (7)
- 13 Familie van het worteltjeskruid? (8)
- 16 Logement kan zelf ook wel wat aandacht gebruiken. (9)
- 17 Vulmiddel in een zelfbouwpakket. (3)
- 18 Wakkere vogel verorbert insecten. (8 en 2,2,4)
- 19 Luidruchtige marionet van Hollandse bodem. (8)

Verticaal

- 1 Is hij geboeid door sigaretten? (12)
- 2 Aan het front wordt niet meer gesproken. (2,6,6)
- 4 De Franse wijn smaakt naar vis. (3)
- 5 Praktisch voorschrift, met harde hand gehandhaafd. (10)
- 6 Vergaderruimtes voor plaatselijke partijen. (7)
- 7 Tandarts is meermaals op zoek naar delfstoffen. (13)
- 9 Junkmail voor Smac. (4)
- 14 Tennisstelletje? (3)
- 15 Zit je straks aan de top, is er niets meer te halen. (7 en 5,2)

SPIRAALTJE

Anagrammatica! Hoe het werkt: begin linksboven. Vind eerst een 10-letter woord dat samengesteld kan worden uit alle individuele letters van de omschrijving onder '1' en plaats dit in de linkerbalk. Plaats vervolgens een woord van 11 letters op de onderste regel, volgens de omschrijving onder '2'. Volg de spiraal: het derde woord gaat van onder naar boven, dan rechts-naar-links etc. Iedere laatste letter van een woord is de beginletter van het volgende. 4 'hoekletters' zijn al ingevuld. Misschien dat u een ander woord vindt dan wij als oplossing geven: zolang het een Nederlands woord is *en* u alle letters uit de omschrijving gebruikt, mag dat gewoon. Veel plezier!

Omschrijvingen

1 Adieu Stoel	7 Nu Acne
2 Stroeve Norm	8 Hoest
3 Weent Zacht	9 Baas
4 Vlotten Al	10 Pap
5 Kabel Bak	11 IP
6 Rem Link	

OPLOSSINGEN TRIBUNE JANUARI

CRYPTOGRAM

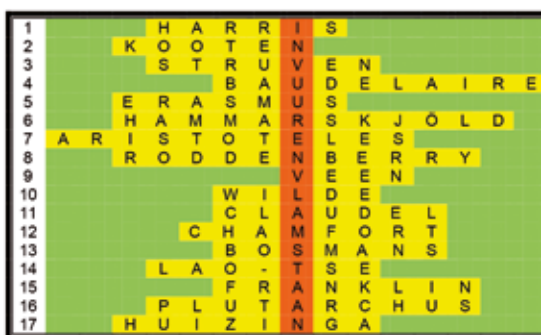
Horizontaal

- 2) Eivol 5) Danspartner 6) Co 7) Vaderland 8) Mug 9) Eerstejaars
- 10) Bol 11) Uitgever 13) Pit 14) Elk 15) Kak 16) Hotspot 17) Giraffe.

Verticaal

- 1) Jeneverstoker 2) Expeditiechef 3) Ontelbaar 4) Rennersploeg
- 5) Dolgelukkig 8) Mobiel 12) Eitje.

CITATENRAADSEL

De winnaar van januari is T. Huijink uit Doetinchem.

Stuur uw oplossing van een puzzel naar keuze vóór 2 maart 2016 naar de puzzelredactie van de Tribune;

Snouckaertlaan 70, 3811 MB Amersfoort of tribunepuzzel@sp.nl

Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een gesigneerd boek verloot uit de SP-boekenstal.

THEO DE BUURTCONCIËRGE

